

అఖిల

అఖిల భారత పత్రిక

ఆగస్టు 2011

విషయసూచిక

'సావిత్రి' – శ్రీమాత వ్యాఖ్యలు

'సావిత్రి' — శ్రీఅరవిందుల వ్యాఖ్యలు

అనుబంధము

'సావిత్రి' — ఒక దివ్య భవ్య గీతం

'సావిత్రి' మానవ సమాజ భవిష్య లక్ష్యసిద్ధి వైపు సాగే పురోగమనంలో మార్గదర్శనం చేసే మహాద్భుత దివ్య భవ్య గీతం.

*

'సావిత్రి'
శ్రీఅరవిందులు దర్శించిన
పరమోన్నత దివ్యజ్ఞానం

*

('సావిత్రి' ని గురించి)

1. రచించిన వ్యక్తి యొక్క ఆధ్యాత్మిక అనుభవాల రోజువారీ చిట్టా.
2. సమగ్రసాధనను అనుసరించగోరేవారికి మార్గదర్శి ఉపకరించే పూర్ణయోగ పద్ధతి.
3. దివ్యత్వం వైపు ఎదిగే ఆరోహణాక్రమంలోని పృథ్వీతత్వ యోగం.
4. తాను స్వీకరించిన దేహానికి తనను తాను సంధానపరచుకొనుటకై చేసే ప్రయత్నం లోని శ్రీమాత అనుభవాలు. ఆమె అవతరించిన భూమండలం యొక్క అజ్ఞాన, అసత్య తత్వం.

*

'సావిత్రి' యొక్క ప్రాముఖ్యత అపారం.
దాని మౌలిక విషయం సార్వత్రికమైనది.
అది భవిష్యదర్శిని. దాని భావపరిధిలో గడిపే కాలం వ్యర్థం కాదు.

మూలం: శ్రీమాత
అనువాదం: అందుగులపాటి కైలాసపతి, జానకి

‘సావిత్రి’: రూపాంతరీకరణ మంత్రం

(శ్రీమాత ‘సావిత్రి’ గురించి శిష్యుడు మోనాసర్కార్ తో చెప్పిన విషయ జ్ఞాపకాలను లిఖితపూర్వకంగా పొందుపరచి, 1967 నవంబరు 5 న శ్రీమాతకు చదివి వినిపించారు. శ్రీమాత ఆ వ్రాతప్రతి చివరి పేజీలో ‘ఆశీర్వాదములు’ అని వ్రాసి, 5.11.67 తేదీ వేశారు. కిషోర్ గాంధీ అనే మరొక శిష్యునితో శ్రీమాత ఇలా అన్నారు: ఇందులో వ్రాయబడినదంతా మొత్తం మీద యదార్థమనిపిస్తుంది.)

(ఆ విషయమే ఇక్కడ పొందుపరచడమైనది)

‘సావిత్రి’ ని ఇతర గ్రంథాలను, వార్తాపత్రికలను చదివినట్లుగా చదువకూడదు. బుర్రను ఖాళీగా వుంచి, మనసును శూన్యపరచి, ఇతర ఆలోచన లేవీ లేకుండ చదవాలి; మిక్కిలి శ్రద్ధతో, రిక్తమనస్కుడవై, ప్రశాంతంగా తెరచుకొని ఉండాలి. అప్పుడు పదాలు, స్వరగతులు, స్పందనలు, స్వచ్ఛమైన తెల్లని కాగితం లాంటి మానసంలోనికి సూటిగ చొరబడతాయి. మేధపై వాటి ముద్రను వేస్తాయి. అప్రయత్నంగానే తమను తాము విశదీకరించుకుంటాయి.

ఒక్క ‘సావిత్రి’ చాలు, నిన్ను మహోన్నత శిఖరాలను అధిరోహింపచేయటానికి. నిజంగా ‘సావిత్రి’ ని ఒక ధ్యానతత్పరతతో అధ్యయనం చేయటం తెలిసినవారికి అవసరమైన సహాయం అంతా అందుతుంది. ఈ మార్గాన్ని అనుసరించగోరేవారికి, ఇది ఎలా ఉంటుందంటే, ఆ ప్రభువే స్వయంగా వారి చేయి పట్టి, వారిని నిర్దేశిత గమ్యం వైపు నడిపిస్తున్నట్లుగా ఉంటుంది. ఒక సుస్పష్టమైన ఆసరాగా ఉంటుంది. అంతేగాక, ప్రతి ఒక్క ప్రశ్నకు, అది ఎంతటి వ్యక్తిగతమైనదైనా, సమాధానం ఇక్కడ ఉంది. ప్రతి ఒక్క కష్టానికి పరిష్కారం ఇక్కడ లభిస్తుంది. నిజానికి, యోగసాధనకు అవసరమైనదంతా ఇందులో ఉంది....

అందువలన ‘సావిత్రి’ ఒక దివ్యజ్ఞాన ఆవిష్కరణ, ఒక ధ్యానం అనవచ్చు. అనంతుడు, నిత్యుడు అగు ఆ పరమాత్మకై అన్వేషణగా అభివర్ణించవచ్చు. అమృతత్వంపై ఈ ఆకాంక్షతో దీనిని అధ్యయనం చేసినట్లయితే, ఆ పఠనమే స్వయంగా అమృతత్వానికి మార్గదర్శకమౌతుంది. ‘సావిత్రి’ పఠనమే నిజమైన యోగసాధన, ఆధ్యాత్మిక ఏకాగ్రత. దైవసాక్షాత్కారానికి అవసరమైనదంతా అందులో లభిస్తుంది.

యోగంలోని ప్రతి మెట్టు ఇందులో పొందుపరచబడినది — ఇతర యోగాలలోని గోప్యాలతో సహా. ఇందులోని ప్రతి చరణంలో ప్రకటితమైనదానిని మనస్ఫూర్తిగ అనుసరించేవారు చివరకు దివ్య చైతన్య యోగ లక్ష్యమగు రూపాంతరీకరణ దశను చేరుకొనుట తథ్యము. నిజానికి అది నిన్ను ఎన్నటికీ వీడని మార్గదర్శి. ఈ మార్గాన్ని అనుసరించగోరేవారికి అది సర్వదా బాసటగ నిలుస్తుంది. 'సావిత్రి' లోని ప్రతి చరణము మానవుని జ్ఞానసంపదనంతా మించిన అతీత శక్తియుతమైన మంత్రం లాంటింది. మళ్లీ మళ్లీ చెప్తున్నాను. మంత్రాక్షరక్రమము ఏ విధంగా వ్యక్తపరచబడింది, ఏ విధంగా పొందుపరచబడిందంటే, ఆ స్వరగతుల లయ, విన్యాస, శబ్దగాంభీర్యత మిమ్మల్ని శబ్ద మూలమైన 'ఓం', ఓంకారం వద్దకు కొనిపోతుంది.

అవును, అంతా అందులో వుంది. మార్మిక తత్వం, గుప్తవిద్య, వేదాంతం, జీవపరిణామ చరిత్ర, మానవ చరిత్ర, దేవతల చరిత్ర, ప్రకృతి చరిత్ర; ఈ విశ్వసృష్టి ఎలా జరిగింది, ఎందుకు జరిగింది, ఏ లక్ష్యసాధన కోసం జరిగింది, దాని భవిత ఏమిటి అనే విషయాలన్నీ అందులో ఉన్నాయి. నీ ప్రశ్న లన్నింటికి సమాధానాలు అందులో ఉంటాయి. సర్వమూ అందులో విశదీకరించబడింది. మానవుని భవితవ్యంతో పాటు ఇంతవరకు తెలియని పరిణామ భవితవ్యం కూడ అందులో వివరించబడింది. వీటన్నింటిని ఆయన సుందరమైన, స్పష్టమైన మాటలలో వ్యక్తపరిచారు. సృష్టి రహస్యాలను ఛేదించగోరే ఆధ్యాత్మిక సాహసికులకు అతి సులభంగ అర్థమగు రీతిలో విశదపరిచారు. కాని వీటిలోని మర్మం చరణాల మరుగున నిగూఢమై ఉంది. దాన్ని కనుగొనాలంటే, వ్యక్తి దానికి తగిన నిజచైతన్య స్థాయికి ఎదగవలసి ఉంటుంది. అన్ని భవిష్య సూచికలతో పాటు జరగబోయే చరిత్ర కూడ సుస్పష్టంగా, అత్యద్భుతంగా ప్రకటించబడింది. శ్రీఅరవిందులు దీనిలో పరమసత్యాన్ని కనుగొనటానికి, దివ్యచైతన్యాన్ని దర్శించడానికి, ఈ విశ్వమనగా ఏమిటి అనే సమస్యకు పరిష్కార మార్గం సూచించారు. అచేతనలోకి ప్రకాశం చొచ్చుకొనిపోయి దానిని పరివర్తన గావించుటకు తాను ద్వారాలను ఎలా తెరిచారో వివరించారు. అజ్ఞానం నుండి విమోచన పొంది ఊర్ధ్వచేతన శిఖరాన్ని ఎలా అధిరోహించాలో సూచించారు. ఈ మార్గంలోని ప్రతిదశను, ప్రతి చెతన్యభూమికను వ్యక్తి ఎలా అధిరోహించాలో, అసలు మృత్యువు అనే అవరోధాన్ని ఎలా అధిగమించి అమృతతత్వాన్ని పొందాలో, సూచించారు. ఈ మార్గం యొక్క వివరాలన్నింటిని ఇందులో విపులంగా చూడవచ్చు.

ఈ మార్గంలో ముందుకు సాగుతున్నకొద్దీ, మానవునికి ఏమాత్రం తెలియని ఎన్నో విషయాలు వెలుగులోకి వస్తాయి. అదీ 'సావిత్రి' అంటే, అంతే కాదు, మరింకెంతో! 'సావిత్రి' యొక్క అధ్యయనం నిజానికి ఒక అనుభవం. మానవునిలో నిగూఢమై ఉన్న రహస్యాలనే కాక, భవిష్యత్తులో అతనికై పొంచివున్నవాటిని కూడ వారు బహిరంగపరిచారు. ఇదంతా 'సావిత్రి' లోతుల్లోకి తరచి చూస్తే విదితమౌతుంది. కాని వాటిని తెలుసుకొనే జ్ఞానపరిపక్వత వ్యక్తికి ఉండాలి — వివిధ చైతన్య భూమికల అనుభవం, దివ్య చైతన్యానుభవమే కాక మృత్యువును జయించగలిగే అనుభవం కూడ ఉండాలి. అన్ని దశలను ఆయన అందులో పొందుపరిచారు. సమగ్రయోగంలో సమగ్ర పురోగతిని సాధించటానికి వేయవలసిన ప్రతి అడుగును సూచించారు.

ఇవి వారు పొందిన జీవితానుభవాలు, వాస్తవాలు, విశ్వాతీతసత్యాలు. ఒక వ్యక్తి భౌతికంగా సంతోష, విచారాలను ఎలా అనుభవిస్తాడో, ఆ విధంగా వారు వీటిని అనుభవించారు. అచేతనావృత అంధకారంలో మృత్యువు సరసన వారు సంచరించారు. శాపగ్రస్థ ఫలితమైన బాధలను సైతం ఓర్పుతో అనుభవించారు. ఈ రొంపి నుండి, ఈ లోకపు దయనీయ దుస్థితి నుండి బయటపడి ఒక ఉత్కృష్టమైన సమగ్ర సమృద్ధి స్థితిని అందుకొనుటకు సంసిద్ధులయ్యారు. వీటన్నింటిని అధిగమించారు. ఈ దుర్భర పరిస్థితులను, వాటి పర్యవసానాలను, ఏ వ్యక్తికి కనీసం ఊహకందని బాధలను, భౌతికంగా అత్యంత ఓర్పుతో అనుభవించారు. అంతగా బాధపడిన వారు నేటి వరకు ఎవరూ లేరు. ఈ బాధలను దైవసంయోగంతో సమకూరే దివ్యానందంగా మార్చుటకై ఆయన వాటిని ఆహ్వానించారు. ఇది ప్రపంచ చరిత్రలోనే ఒక విశిష్టమైన, అసాధారణమైన, సాటిలేని విషయము. ఇలాంటిది ఇదివర కెన్నడూ జరగలేదు. దివ్యచైతన్య దిశగ ఒక ధృఢవిశ్వాసంతో ఈ అనంత అజ్ఞాతంలో మనం అడుగులు వేయుటకు దారి చూపిన ప్రథముడు ఆయన. మన పనిని సులభతరం చేశారు. 'సావిత్రి' వారి పరిపూర్ణమైన రూపాంతరీకరణ యోగము. పృథ్వీచైతన్యంలో ఈ యోగం ప్రప్రథమంగా ప్రకటితమైనట్లు మనకు కనిపిస్తుంది.

కాని, అది స్వీకరించడానికి మానవుడు ఇంకా సిద్ధం కాలేదని నేననుకుంటాను. అది అతను అందుకోలేనంత ఎత్తైనది, పట్టుకోలేనంత విశాలమైనది. దాని నతడు అర్థం చేసుకోలేడు, గ్రహించలేడు. ఎందుకనగా 'సావిత్రి' అర్థం చేసుకోవడం మనసుకు సాధ్యపడదు. అర్థం చేసుకోవడానికి, జీర్ణించుకోవడానికి ఆధ్యాత్మిక అనుభవాలు

అవసరం. ఎంతగా యోగమార్గంలో పురోగమించగలిగితే, అంతగా జీర్ణించుకోగలరు. కాదు, భవిష్యత్తులో మాత్రమే దాని విలువ తెలుస్తుంది. వారి 'భవిష్య కవిత' లో ఉటంకించినట్లుగ, ఇది భావితరానికి చెందే పద్యకవిత — అతిసూక్ష్మ మైనది, తీక్షణ మైనది, సున్నితమైనది, సంస్కారవంతమైనది. మనసులోగాని లేక మనసుచేతగాని కాదు, 'సావిత్రి' కేవలం ధ్యానంలోనే ప్రకటితమౌతుంది.

ప్రతిరోజు నీవు 'సావిత్రి' ని చదవబోతున్నావు. సక్రమంగా చదువు, సరియైన వైఖరితో చదువు. పుస్తకాన్ని తెరిచే ముందు మనసును వీలైనంత ఖాళీగ ఉంచి, కాస్తంత కేంద్రీకరించు. ఏ ఆలోచన రానివ్వకు. తిన్నని మార్గం ఒకటే — అది హృదయం ద్వారా. నేను నీకు చెప్పేదేమిటంటే, నిజంగా ఈ ఆకాంక్షతో నీవు కేంద్రీకరిచగలిగితే, నీవు జ్యోతిని వెలిగించగలవు — చైతన్యజ్యోతిని, పవిత్రీకరించగల జ్యోతిని — అతి త్వరలో, బహుశ కొద్ది రోజుల్లోనే. ఏది నీవు మామూలుగ చేయలేవో దానిని 'సావిత్రి' ఆసరాతో చేయగలవు. ప్రయత్నించు. ఈ వైఖరితో, నీ చైతన్యం వెనుక దీనిని నిలిపి, శ్రీఅరవిందులకు నివేదనాపూర్వకంగా చదివితే ఎంత భిన్నంగా ఉంటుందో, ఎంత నూతనంగా ఉంటుందో నీకే తెలుస్తుంది. నీకు తెలుసా, 'సావిత్రి' ఒక అస్తిత్వముగల జీవిగా, ఒక నిజమైన మార్గదర్శిగా చైతన్యంతో పూర్తిగ నింపబడింది. నీకు చెప్తున్నా, ఎవరైనా యోగాభ్యాసం చేయాలని మనఃపూర్వకంగా ప్రయత్నిస్తే, అవసరమని భావిస్తే, 'సావిత్రి' ద్వారా అందే సహాయంతో యోగమార్గారోహణ లోని నిచ్చెన పైమెట్టును ఎక్కవచ్చు; 'సావిత్రి' లో ప్రతిబింబించే రహస్యాన్ని ఛేదించవచ్చు. ఇందుకు గురువు సహాయం అవసరం లేదు. ఈ సాధనను ఎక్కడైనా సాగించవచ్చు. 'సావిత్రి' స్వయంగా మార్గదర్శి అవుతుంది. కారణం, అవసరమైన దంతా 'సావిత్రి' లో లభిస్తుంది కాబట్టి. కష్టం ఎదురైనప్పుడు, ఏమీ తోచని స్థితిలో ఉన్నా లేక పురోగమనానికి అవరోధాలను ఎలా అధగమించాలో, ఏ దిశగా మళ్లాలో తెలియకపోయినా, ఇతర సందిగ్ధావస్థలు, అనిశ్చిత పరిస్థితులు ప్రతిక్షణం మనలను ముంచెత్తుతున్నా, వాటి పరిష్కారానికి అవసరమైన సూచనలు, సహాయము తప్పక అందుతాయి. పరిపూర్ణ ప్రశాంతతతో, వివృతమై, మనఃపూర్వకంగా ఆకాంక్షించినట్ల యితే ఎల్లప్పుడూ చేయిపట్టి, నడిపించినట్లుగా ఉంటుంది. పూర్ణవిశ్వాసం, తనను తాను అర్పించుకోవాలనే సంకల్పం, ఆవశ్యకమైన శ్రద్ధ ఉన్నట్లయితే, అంతిమ గమ్యాన్ని అవలీలగా చేరుకోవచ్చు.

వాస్తవానికి 'సావిత్రి' దృఢమైనది, సజీవమైనది, సమగ్ర చైతన్యంతో ప్రభావితమై నిండి ఉన్నది. మానవ సంబంధిత తత్వాలు, మతాలన్నింటి లోకి తలమానికమైన జ్ఞానభాండాగారము. అది ఆధ్యాత్మిక మార్గం, యోగం, తపస్సు, సాధన: వీటన్నింటి ఏకాకృతి. 'సావిత్రి' ఒక అసాధారణ శక్తి. అందుకోగల సత్తా ఉన్నవారికి స్పందనలను అందజేస్తుంది. — ప్రతి చైతన్యభూమికకు సంబంధించిన స్పందనలు. అది సాటిలేనిది. పుష్కలమైన సత్యసంపద. శ్రీఅరవిందులు కొనితెచ్చిన పరమ సత్యం అందులో ప్రకటితమైంది. ఈ పృథ్విపై ఆవిష్కరింపబడింది. 'సావిత్రి' లో ప్రతిబింబించే రహస్యాన్ని, అందులో ప్రకటితమైన శ్రీఅరవిందుల దివ్య భవ్య సందేశాన్ని గ్రహించుటకు ప్రయత్నించాలి.

'సావిత్రి' యొక్క అసాధారణ శక్తి

నీవు నిరుత్సాహంతో కృంగిపోయినా, చేసే పని ఫలించకపోయినా, లేక అనుకున్నదానికంతా వ్యతిరేకంగా జరుగుతున్నా, ఎంతగా ప్రయత్నించినా సంయమనం కోల్పోయి, చిరాకుపడి, జీవితంపై విరక్తి కలిగి, విచారంలో మునిగిపోయినప్పుడు, వెంటనే 'సావిత్రి' ని తీసుకో. క్షణం పాటు ఏకాగ్రత వహించు. ఏదో ఒక పుటను తెరిచి చదువు. నీ విచారమంతా పొగలా కరిగిపోతుంది. అతి తీవ్రమైన విషాదభరిత పరిస్థితులను అధిగమించగల శక్తిసామర్థ్యాలు నీకు కలుగుతాయి. నిన్ను పట్టి పీడిస్తున్నదేదైనా, యికపై నిన్ను అంటదు. మీదు మిక్కిలి నీకు అనూహ్యమైన సంతోషం కలుగుతుంది. అసాధ్యమనేది లేదను ఆత్మవిశ్వాసంతో పాటు, శక్తితో కూడిన చైతన్యం పునరావృతం అవుతుంది. అన్నింటిని క్షాళన చేయగల అక్షయమైన ఆనందానుభూతి కలుగుతుంది. కొన్ని చరణాలు చదివితే చాలు, నీ అంతఃసత్తాతో అనుబంధం ఏర్పడటానికి. అలాంటి అసాధరణమైన శక్తి 'సావిత్రి' ది.

లేకపోతే, చదివిన తర్వాత దీర్ఘంగా కేంద్రీకరించినట్లయితే, అప్పుడు కూడ నిన్ను పట్టి పీడిస్తున్నదేదో, దానికి పరిష్కారం లభిస్తుంది. నీవు చేయవలసినదంతా కేవలం 'సావిత్రి' ని అనాలోచితంగ తెరవడమే. నీ సమస్యలకు సమాధానం లభిస్తుంది.

విశ్వాసంతో, నిరాడంబరంగా చేయాలి. ఫలితం తథ్యం.

మూలం: శ్రీమాత (*Sweet Mother, Luminous notes* by Mona Sarkar)

అనువాదం: అందుగులపాటి కైలాసపతి, జానకి

'సావిత్రి' పై ప్రశ్నలకు శ్రీమాత సమాధానాలు

ప్రశ్న: మాతా! దుఃఖం అజ్ఞానం వలన, బాధ వలన, కలుగుతుంది. కాని దివ్య మాత తన బిడ్డల కోసం పడే దుఃఖం, బాధల యొక్క స్వభావం ఎలాంటిది — 'సావిత్రి' లోని దివ్యమాత?

అది ఆమె వారి స్వభావంలో పాలు పంచుకున్నందువల్ల సంభవించింది. వారి స్వభావంలో భాగస్వామిగా ఆమె ఈ భూమి పైకి అవరోహణ చేసింది. ఆమె వారి స్వభావంలో భాగస్వామి కాకపోతే వారు ముందుకు పోలేరు. అభివృద్ధి సాగదు. ఆ అతీత జ్ఞానచైతన్యస్థితిలోనే ఆమె ఉండిపోతే, ఈ మానవులతో, ఆమెకు సంబంధం ఉండేది కాదు. అందుకోసమే ఆమె మానవ చైతన్యాన్ని, రూపాన్ని ధరించడానికి అంగీకరించింది. అది వారితో సంబంధం నెలకొల్పడానికి. అయితే ఆమె మానవ చైతన్యాన్ని ధరించినా, తన నిజస్థితిని మరువక, తన స్వీయ వాస్తవ అతీతచైతన్యంతో సంబంధం కొనసాగించింది. ఆ రెంటిని కలపటం వల్ల, ఆ రెండవ చైతన్యంలో ఉన్న వారి అభివృద్ధికి సహాయపడింది. ఆమె వారి చైతన్యాన్ని స్వీకరించకపోతే, వారి దుఃఖాన్ని తనదిగా చేసుకుని బాధను అనుభవించకపోతే, వారికి ఆమె సహాయం చేయలేదు. ఆమె దుఃఖం అజ్ఞానం వల్ల వచ్చినది కాదు. ఆ బాధ తాదాత్మ్యం చెందడం వల్ల వచ్చినది — వారి ప్రకంపనలనే తాను కూడా అనుభవించుటకు అంగీకరించడం, తద్వారా వారితో అనుసంధానమై, వారిని ఆ స్థితి నుంచి బయటకు లాగడం చేయుటకు. ఆమె వారితో సంబంధం పెట్టుకోనపుడు, ఆమె ఉనికి తెలిసేదే కాదు లేదా ఆమె తేజాన్ని భరించగలిగేవారు కాదు. ...అనేక రకాలుగా ఈ విషయం చెప్పబడింది, అన్ని మతాల్లోను చెప్పబడింది. ఈ రకమైన దివ్యత్యాగం గురించి తరుచుగా చెప్పారు. అయితే ఒక కోణంలో ఇది వాస్తవమే. అది తనంతట తానుగా చేసిన త్యాగం. అయినా వాస్తవమైనదే. ఒక సంపూర్ణ సమగ్రచైతన్యాన్ని, ఆనందాన్ని, శక్తిని, ఈ బాహ్య ప్రపంచ అజ్ఞానస్థితిని అంగీకరించుట కొరకు, ఆ అజ్ఞానం నుంచి బయటకు లాగుట కొరకు వదిలివేయుట. ఈ స్థితిని అంగీకరించకపోతే, దానితో సంబంధం ఉండదు. అప్పుడు ఏ సంపర్కమూ సంభవం కాదు. అవతారాలలోని పరమార్థం ఇదే. అలా కాకపోతే ఆ ఆవశ్యకత లేదు. వాటి పరిపూర్ణస్థితి నుండి ఆ దివ్యచైతన్యం, ఆ దివ్యశక్తి సూటిగా పనిచేయగల్గితే, పదార్థం మీద ప్రత్యక్షంగా

పనిచేసి రూపాంతరం చేయగల్గితే, మానవుని వలె శరీరధారణ చేయవలసిన అవసరం ఉండదు. ఆ సత్య ప్రపంచం నించి, సమగ్ర చైతన్యంతో ఈ మానవచైతన్యం మీద పనిచేయగలిగితే ఈ అవసరం ఉండేది కాదు. అది కూడ పని చేయవచ్చు, కాని నెమ్మదిగా పనిచేస్తుంది. ఈ ప్రపంచ వికాసానికి ఈ సహాయం ఉన్నపుడు, శీఘ్రంగా ముందుకు సాగుటకు దోహదపడినప్పుడు, దైవం మానవ స్వభావాన్ని తీసుకోవడం అవసరం. ఈ భౌతికమైన మానవ ప్రకృతిని పొందడం ఒక ఆవశ్యకత. మానవశరీరం ధరించడం వలన మానవ స్వభావాన్ని కూడా తప్పక స్వీకరించాలి — పాక్షికంగా. ఒక్కటేమిటంటే వారి నిజచైతన్యాన్ని, సత్యంతో సంబంధాన్ని కోల్పోకుండా, ఈ సత్యాన్ని, ఈ చైతన్యస్థాయిని కూడా తనలో నిలుపుకోవాలి. ఆ రెండింటిని కలుపుట ద్వారా, పరుశవేదితో సాధించినట్లుగా, రూపాంతరం సాధించగ లరు. కాని, భౌతికతత్వాన్ని స్పర్శించకపోతే, ఏమి చేయలేరు.

ప్రశ్న: సావిత్రి తన భవిష్యకార్యాన్ని ముందే దర్శించిందా?

అవును. ఆమె అలాగే చెప్పింది. నీవు చదవలేదా? ఆమె ఒంటరిగా ఉండగలనని కూడా చెప్పబడింది. ఆమె కూడ చెప్పింది — నేను ఒంటరిగా ఉండటానికి తయారు గానే ఉన్నాను. అది నీవు చదవలేదా? అది బుక్ VII, కాంటో 4 లో ఉంది.

ప్రశ్న: ఆమెకు "బాధల తల్లి" ని మరియు "శక్తి మాత" ని కలుస్తానని తెలుసా?

నిజంగా ఆమెకు తెలుసు. జరగబోయేదంతా ఆమెకు తెలుసుననే, అంతటా చెప్పబ డింది. ఈ విషయం స్పష్టంగా వ్రాయబడింది. నిజానికి వాళ్ళలో ప్రతివారికి ఆమె స్పష్టంగా చెప్పింది... నీ కేది అవసరమో, అది నీకు తెస్తాను అని. అందువల్ల ఆమెకు తెలుసు. తెలియనపుడు ఆమె ఎలా చెప్పగలదు?

ప్రశ్న: సావిత్రిలో "బాధల తల్లి" చెప్తుంది:

"బహుశ ఈ ప్రపంచం అంతిమ ఘడియల్లోని సుషుప్తిలో మునిగినపుడు,
నేను కూడా ఆ మూగ శాశ్వత శాంతిలో నిద్రించవచ్చు"

సావిత్రి, బుక్ VII కాంటో 4

అహా! అదే, అదే మానవచైతన్యం. మానవచైతన్యం అంటే అదే. దాని భావం, ఈ బాధలన్నీ పోయాక నేను హాయిగా నిద్రిస్తాను అని. శ్రీఅరవిందులు దీన్ని గురించే మాట్లాడేది. ఒక అత్యంత అతీత శాంతి కోసం ఆకాంక్ష ఉన్నప్పుడు, ప్రళయం సంభవించి ఈ ప్రపంచం అదృశ్యమైనపుడు కనీసం అప్పుడైనా శాంతి దొరుకు

తుందన్న భావన. కాని, అ పదమే స్వయంగా అసంగతమైనది. ప్రళయం వచ్చినప్పుడు శాంతి అన్నది అనుభవించడానికి ఉండదు, శాంతికి ఆస్కారం లేదు. అక్కడ ఇంక ఏమి మిగలదు.

కాని, ఇది మానవ చైతన్యం యొక్క మరో వైరుధ్యం. "ఈ ప్రపంచం ఉన్నంత కాలం, బాధ ఉన్నంత కాలం, నేను ఈ ప్రపంచంతో పాటు బాధపడతాను. కాని ఎప్పటికైనా ఈ ప్రపంచం ప్రశాంతత లోకి ప్రవేశిస్తే అస్తిత్వరహితమైన ఆ శాంతిలోకి అదృశ్యమైపోతే, అప్పుడు నేనూ విశ్రాంతి పొందుతాను." ఇది కవిత్వపరంగా ఇలా చెప్పడం; ఈ ప్రపంచంలో విచారమున్నంత కాలం ఈ ప్రపంచంతో పాటు నేనూ దుఃఖిస్తాను. అది అంతరించినప్పుడు నాకు కూడ అది అంతరిస్తుంది.

ప్రశ్న: అప్పుడు బాధల తల్లి ఏం చేస్తుంది, ఇంకేం చేయగలదామె?

ఆమె "ఆనందమయిమాత" గా మారుతుంది.

ప్రశ్న: సావిత్రి శ్రీమాత చైతన్యానికి ప్రతీకగా నిలుస్తుంది కదా?

అవును.

ప్రశ్న: సత్యవాన్ దేనికి ప్రతీక?

సరే, అతడే అవతారం. మానవ అవతార మెత్తిన దైవం.

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: డి. సత్యవాణి

సృష్టి కథ

తాత్త్వికశాస్త్రపరమైన నిరాసక్త విషయాలు ప్రక్కన పెడదాం. చాలా ఖచ్చితంగా, యదార్థంగా, నిరామయంగా సృష్టిని గూర్చి చెప్పే పండితుల గ్రంథాలలో వాటిని చదవడం మంచిది. మనస్తత్వశాస్త్రపరంగా సృష్టిని గూర్చి మాట్లాడడం కాదు. సృష్టి కథను జీవించడం ఉత్తమం. పిల్లల కోసం అసలు కథలు మొదలుపెట్టాలి. ఎల్లప్పటికీ పిల్లవానిగా ఉండడం మంచిది. ఈ సృష్టి కథలు ఏదో నిర్దిష్ట మతసూత్రాలు అనుకుని నమ్మనవసరం లేదు. వాటికి అపచారం చేయకూడదనుకుంటే, వాటిలో ఏదీ మార్చకూడదు. అయినప్పటికీ, మనస్సుకు బహుదూరంగా ఉండే విషయాలు మనలోని శైశవ చైతన్యానికి సజీవమైనవాటిగా చేసేందుకు ఈ కథల్ని పరిగణించవచ్చు.

సృష్టి గూర్చి అనేక కథలున్నాయి. దేనినైనా ఎన్నుకోవచ్చు. అవి కొంత నిజం కావచ్చు. పూర్ణం కావచ్చు. అసలు సత్యాన్ని వ్యక్తం చేస్తే చేయవచ్చు. ఎవరైన అంతర్ముఖులు కాని బహిర్ముఖులు గానీ అవగలిగితే — ఒక దృష్టిలో ఈ రెండూ ఒకటే అనుకోండి — ఈ సృష్టి కథను జీవించగలిగితే, దాని విశాల పరిధిలో కనీసం సాక్షికంగానైనా, ఈ సృష్టి ఎలా వచ్చిందో అవగాహన అవుతుంది. అందులో ప్రావీణ్యం పొందవచ్చు. కొందరు ఆ పని చేశారు. వారినే ప్రవక్తలు, తంత్రజ్ఞులు, మంత్రద్రష్టలు అంటారు. సృష్టిని గూర్చి ఎన్నో అందమైన కథలు చెప్పారు.

నేను ఒక కథను క్లుప్తంగా చెప్తాను.

దాన్ని ప్రవచనంగా తీసుకోవద్దు. అది కథ. అంతే.

తనను తాను చూసుకోడానికి పరాత్పరుడు బహిర్ముఖుడు కావాలని నిర్ణయించు కొన్నప్పుడు, తనలో మొదట బహిర్గతమైనది ప్రపంచ జ్ఞానం. దానిని సృష్టించే శక్తి. ఈ జ్ఞానచైతన్యం, శక్తి తన పని ప్రారంభించింది. పరాత్పర సంకల్పంలో ఒక ప్రణాళిక వుంది. ఈ ప్రణాళికలోని మొదటి సూత్రం ఆనందం, స్వేచ్ఛ వ్యక్తీకరణం. ఈ సృష్టిలో అత్యంత ఆసక్తిదాయకమైన లక్షణం అదే.

ఈ స్వేచ్ఛానందాలను వ్యక్తం చేయడానికి, వాటికి రూపం ఇవ్వడానికి మధ్య వర్తులైన రూపకర్తలు కావలసి వచ్చారు. పరాత్పరునిలో నిక్షిప్తమైనదానిని కాలగతిలో బాహ్యరూపంగా మార్చడానికి విశ్వజనీన లీలావికాసం ప్రారంభం కావాలి. ఈ లీలను ప్రారంభించడానికి మొదటి నాలుగు చైతన్యరూపాలు వెలువడ్డాయి. ఆ రూపాలు ఇవి: చైతన్యము, కాంతి (రెండు కలసి ఒకటే రూపం) జీవం, ఆనందం, ప్రేమ (రెండు కలసి ఒకే రూపం) నాల్గవది సత్యం.

వాటికి మహాశక్తి, అమితబలం ఉన్నాయి. అంతే కాకుండా, ఈ సృష్టి స్వేచ్ఛకు మారుపదం కాబట్టి, సృష్టించే విధానంలో కూడా ఆ రూపాలకు పూర్తి స్వేచ్ఛ ఇవ్వబడింది. ఈ సృష్టి ఎలా చేయాలో తమ సొంత భావాలు వారికి ఉన్నాయి. వారికి స్వేచ్ఛ వుంది. అందుచేత పని ప్రారంభించగానే స్వతంత్రంగా తమ ఇష్టం వచ్చిన పద్ధతిని వారు ఎంచుకొన్నారు.

తాము సేవకులం, ఉపకరణాలం అని కాకుండా, తామే సృష్టికి అధినేతలం

అని వారు భావించారు. (శ్రీఅరవిందులు ఈ వైఖరిని ఒక సూక్తితో వివరించారు[1]). ఈ ప్రపంచంలో అల్లకల్లోలానికి అదే తొలి కారణం. పరాత్పరుని నుండి ఆ నాలుగు రూపాలు విడిపోగానే, చైతన్యం అచేతనగా, కాంతి చీకటిగా, ప్రేమ ద్వేషంగా, ఆనందం దుఃఖంగా, జీవం మృత్యువుగా, సత్యం అసత్యంగా మారిపోయాయి. వారు విడిపోయి స్వతంత్రంగా, ఆ గందరగోళంలో తమ తమ సృష్టికార్యాలు ప్రారంభించారు.

దీని ఫలితం మనం చూస్తున్న ఈ ప్రపంచం. క్రమానుగతంగా, దశలవారీగా ఈ లోకం రూపుదాల్చింది. అదంతా చెప్పడానికి నిజంగా చాలా సమయం పడ్తుంది. చివరికి భౌతిక పదార్థం ఏర్పడింది. అది జడం, మసకబారిన తమస్సు, విషాదమయం. ఈ నాలుగు రూపాలను ప్రసరింపచేసిన సృజన చిచ్ఛక్తి ఏం జరుగుతుందో గమనించింది. సృష్టికి జరుగుతున్న అపకారాన్ని, దుష్టశక్తిని రూపుమాపాలని పరాత్పరుని ప్రార్థించింది.

అప్పుడు ఆమె చైతన్యాన్ని అచేతనలోకి అవరోహించేటట్లు, ఆమె ప్రేమ దుఃఖాగ్నిమయ అగాధంలోకి అవతరించేటట్లు, ఆమె సత్యం ఈ అసత్య ప్రపంచంలోకి దిగివచ్చేటట్లు పరాత్పరుడు ఆదేశించాడు. భౌతిక పదార్థంలో చైతన్యం, ప్రేమ, సత్యాన్ని ప్రదీప్తం చేయడానికి, ఈ భౌతిక విశ్వాన్ని భావి సర్వోత్కృష్ట ఆవిర్భావ మహత్తులోకి తీసుకొని వెళ్ళడానికి, పునరుద్ధరణ ప్రక్రియను ప్రారంభించడానికి మరింత మహనీయమైన చైతన్యం, మరింత పూర్ణ జ్యోతిర్మయ ప్రేమ, మరింత పరిపూర్ణ సత్య మహత్వం (అవి మొదట బయిటకు వచ్చిన రూపాల కన్న మహనీయమైనవి.) భౌతిక పదార్ధపు భయానక అగాధంలోకి దూకాయి.

దీనితో భౌతిక పదార్థంలో ఒకదాని తర్వాత మరొక అంతర్లయ ప్రక్రియలు

[1] కత్తి కదనరంగంలో సమధికోత్సాహంతో సంహారం చేస్తుంది. అదే కదన కుతూహలం. ధనుస్సు నుండి విముక్తమైనప్పుడు వెలువడే "శబ్దం" తో ముందుకు దూసుకుపోవడంలో బాణానికి ఒక హర్షోల్లాసం వుంది. శూన్యంలో మత్తుగా, నెమ్మదిగా పరిభ్రమించడంలో భూమికి ఒక ఆహ్లాదం వుంది. తన ప్రజ్వలిత ఉజ్వల కాంతుల్లో, నిరంతర కదలికలో సూర్యునికి రాచరిక ఆనంద విలాసం ఉంది. ఓ! స్వీయ ఆత్మ విస్ఫూర్తి ప్రదీప్త ఉపకరణమా! నీ జీవితానికి అనుగుణంగా నిర్దేశితమైన కర్తవ్యాలలో దివ్య ప్రహర్షం పొందు!"

— శ్రీఅరవిందులు

జరిగాయి. వాటికో చరిత్ర ఉంది. ఈ అంతర్లయల ప్రస్తుత ఫలితం అతిమనస్సు. (అచేతన నుండి అతిమనస్సు ప్రభవించింది) అతిమనస్సు తరువాత ఇంకేమీ అవరోహణలు ఉండవనడానికి సూచన లేమీ లేవు. పరాత్పరుడు అవ్యయుడు, అనంత శక్తిమయుడు. అనంత విభూతుల మహస్సు. కొత్త ప్రపంచాలను ఆయన ఎప్పుడూ సృష్టిస్తూనే వుంటాడు.

ఇదీ నా కథ.

మూలం: దివ్యజనని

అనువాదం: యజ్ఞన్న

'సావిత్రి' అనువాదం

ఈ వ్యవహారం గురించి నా యదార్థ వైఖరిని వ్యక్తపరచమని కోరితే, నా అభిప్రాయం 'సావిత్రి' అనువదించ వీలుకానిది అని. ఈ అసదృశ అద్భుతంపై ఏకాగ్రత కోసం వ్యక్తిగత సాధనగా తప్ప దాని అనువాదాన్ని నేను ప్రోత్సహించను. ప్రచురించడానికైతే, అసలు సమ్మతించను. ఆ కారణంగ, ఈ విషయానికి ఎలాంటి ప్రాముఖ్యతను ఇవ్వలేను.

ప్రేమాశీర్వాదాలతో

(14 డిసెంబరు 1961)

*

నీ స్వప్రయోజనం కోసమే అయితే 'సావిత్రి' అనువాదం తప్పక కొనసాగించవచ్చు. అందులకై శ్రీఅరవిందుల సహాయం నీ కెల్లప్పుడు ఉంటుందని నా నమ్మకం.

ప్రేమాశీర్వాదలతో

(15 డిసెంబరు 1961)

(పృథ్వీసింగ్ నహర్ గారికి వ్రాసిన లేఖలు)

మూలం: శ్రీమాత

అనువాదం: అందుగులపాటి కైలాసపతి, జానకి

ఒక ఇతిహాసము, ఒక సంకేతము

మృత్యువుని జయించిన ఒక దాంపత్య ప్రేమ కథే మహాభారతంలో సావిత్రీసత్యవంతుల కథగా చెప్పబడింది. ఈ ఇతిహాసంలో మానవ జీవితానికి సంబంధించిన లక్షణాలే చాలా వరకు కనిపిస్తాయి. వేదపరంపరకు చెందిన అనేక సంకేతపూర్వక కల్పనా కథలలో యిది వొకటి.

అజ్ఞానం, మత్యువులచేత చిక్కిపోయిన దివ్యసత్యం అంతరాత్మగా కలిగిన జీవి సత్యవంతుడు. సావిత్రి దివ్యమంత్రం. సూర్యసుత. మహోన్నత దివ్య సత్యదేవత. లోకాన్ని వుద్ధరించడం కోసం మహిలో జన్మించింది. మర్త్యలోకంలో ఆమె తండ్రి అశ్వపతి. అతడు జితేంద్రియుడు, రాజర్షి. ఇంద్రియాలకు సంకేతం అశ్వం. అందుకే అతడి పేరు అశ్వపతిగా చెప్పబడింది. గాఢమైన ఏకీకృతమైన, ఏ ఆధ్యాత్మిక శక్తి మనల్ని అశాశ్వతంనించి శాశ్వతస్థాయికి యెదగడానికి సహాయపడుతుందో, దాని ప్రతిరూపం. సత్యవంతుడి తండ్రి ద్యుమత్సేనుడు. గ్రుడ్డియైన దివ్యమానసానికి ప్రతీక. దివ్యచేతనా శూన్యుడై, దివ్యదృష్టిని, భౌతికదృష్టిని కూడా పోగొట్టుకున్నవాడు. ఏదేమైనా ఇదంతా కేవలం ప్రతీక మాత్రమే కాదు. దీనిలో పాత్రలు గుణాలకి సంకేతంగా కల్పించిన మానవరూపాలు మాత్రమే కాదు. జీవం నిండిన చైతన్యశక్తుల అవతారాలు, అభివ్యక్తులు. వీటితో మనం దృఢమైన సంబంధం ఏర్పరుచుకోవచ్చు. వీటి సహాయంతోనే మనం వాస్తవ స్పృహలోనికి అడుగుపెడతాం. అవి మానవుడికి సహాయం చేసి అశాశ్వతస్థితి నించి శాశ్వత దివ్యచైతన్య జీవితానికి అతడికి మార్గం చూపడం కోసం మానవ దేహధారణ చేస్తాయి.

శ్రీ అరవిందులు

అశ్వపతి యోగం

అశ్వపతి యోగం త్రివిధమైనదిగా వుంటుంది. మొదటిది అతడు తన ఆధ్యాత్మిక సాఫల్యతను వ్యక్తిగతంగా పొందుతాడు. ఇది 'రాజు యొక్క యోగం' గా అభివర్ణించబడింది. తరువాత అతడు అచ్చమైన మానవజాతి ప్రతినిధిగా చైతన్యస్థాయిలన్నింటినీ సాధించి, స్వాధీనపరచుకునే అవకాశాలను అధిరోహింపచూస్తాడు.. వాటిని

అధిగమిస్తాడు. అయినప్పటికీ యిది కూడా వొక వ్యక్తి గత విజయంగానే పరిగణించ బడింది. ఇది రెండవ భాగంలో అభివర్ణించబడింది. చివరిగా తన కోసం యేమాత్రం ఆకాంక్షించక, సర్వమానవాళి కోసం ఒక సార్వత్రిక అవగాహన కోసం ఒక నూతన సృష్టి కోసం ఆకాంక్షిస్తాడు. ఇది 'దివ్యమాత' భాగంలో అభివర్ణించబడింది.

శ్రీఅరవిందులు

సావిత్రి — దివ్యమాత అవతారం

పద్యకావ్యంలో సావిత్రి దివ్యమాత అవతారంగా చెప్పబడింది. ఈ అవతారం అతి ప్రాచీన కాలాలలో సృష్టి మొత్తం శాశ్వతత్వానికి దారితీసే ప్రయత్నంలో తెరుచుకొని వుండినప్పుడు చోటు చేసుకొని వుండవచ్చు.

శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: నడిమింటి విజయలక్ష్మి

'సావిత్రి' కూర్పు

ప్రశ్న: మీరు మీ గేయ కవిత్వాన్ని, ఉదాహరణకు 'సావిత్రి' ని, పది పన్నెండుసార్లు తిరిగి తిరిగి యెందుకు వ్రాయవలసి వచ్చిందా అని మేం ఆశ్చర్యపోతున్నాం.

దీనికి సమాధానం తేలికే. నేను 'సావిత్రి' ని ఆరోహణ కొక ఆలంబనంగా ఉప యోగించుకున్నాను. ఒకానొక మానసికస్థాయిలో దానితో ప్రారంభించాను. అంతకంటె ఒక ఉన్నతస్థాయికి చేరుకొన్నప్పుడల్లా, ఆ స్థాయి నుండి దానిని తిరిగి వ్రాసాను. అదీ గాక అందులో ఏదైనా ఒక భాగం నిమ్నస్థాయి నుండి వచ్చినట్లు కన్పించినపుడు, అది మంచి కవిత్వమైనా దాన్నలాగే వదలివేయడం నాకు సంతృప్తి కలిగించేది కాదు; ఆ విషయంలో నేను ఖచ్చితంగా వ్యవహరించాను. వీలైనంతవరకు 'సావిత్రి' అంతా ఒకే మూసలో నుండి వెలువడాలి. వాస్తవానికి ఏదో వ్రాసి, త్వరగా ముగించి వేయవలసిన గేయంగా నేను 'సావిత్రి' నెపుడూ పరిగణించ లేదు. ఒకరు తన స్వీయ యోగికచేతన నుండి కవిత్వాన్ని ఎంత మేరకు వ్రాయవచ్చో, ఎలా సృజనా త్మకంగా చేయవచ్చో చూడ్డానికి 'సావిత్రి' నొక ప్రయోగక్షేత్రంగా పరిగణించాను. నేను 'రోజ్ ఆఫ్ గాడ్' ను లేదా 'సానెట్స్' ను ఏదో ఒకటి రెండు మాటల్లో

మార్పులు, ఆ క్షణంలో చేయటం తప్ప, తిరిగి వ్రాయడం చేయలేదు.

1936 మార్చి 29

ప్రశ్న: 'సిక్స్ పోయెమ్స్' ను ఈ మధ్య వెలువడిన మూడు 'సోనెట్స్' ను ఎలా వ్రాసారు. మరి 'సావిత్రి' ని పరిపూర్ణస్థితికి ఎలా తీసుకుపోతున్నారు అనేది తెలుసుకొంటే మాకు విలువైన జ్ఞానం లభించినట్లవుతుంది.

ఇది ఇలానే జరిగింది. మరోలా కాదు అనేదేం లేదు. ఒక మినహాయింపేమిటంటే, నా బుద్ధికి పైస్థాయి నుంచి నేను స్వీకరించేవాడిని, మార్పులు, చేర్పులు, ఉర్థ్వం నుంచే వచ్చేవి. నాకుగా నేను ఏ చొరవా చూపించకుండా లేదా మస్తిష్కం యొక్క శ్రమ లేకుండా ఇది జరిగేది. వందసార్లు మార్చి వ్రాసినప్పటికీ దాని మీద మనస్సు పనిచేసేది గాదు, స్వీకరించడం మాత్రమే చేసేది. మొదట్లో అదలా జరిగేది కాదు. సరిగా రూపుదిద్దుకొని, విషయం మీద మనస్సు ఎల్లప్పుడూ శ్రమిస్తుండేది. (మనలో మాట. 'నిర్వాణం' తప్పించి 'సానెట్స్' ఈ మధ్య వ్రాసినవి కావు — కొన్ని వ్రాసి ఇప్పటికి రెండేళ్ళయింది. ఏదేమైనప్పటికీ గేయాలు ధారావాహికంగా వస్తాయి. మొదటి చరణంతో ప్రారంభమై, చివరి చరణంతో ముగుస్తూ — కొన్ని మాత్రం ఒకటి రెండు మార్పులతో మాత్రమే, వచ్చినవి వచ్చినట్లుండిపోతాయి. మిగతావాటికి మొదట్లో వచ్చిన ప్రేరణ నిమ్నస్థాయికి చెందినదైతే, తిరిగి రూపం ఇవ్వవలసి వస్తుంది.) మిగతా వాటన్నింటిలా గాకుండా 'సావిత్రి' దానికదే ఒక ప్రత్యేక సృష్టి.మొట్టమొదట్లో తగినంతగా లేని పాత ప్రేరణ క్రింద వ్రాసినదాన్ని దాదాపు ఎనిమిది లేక పదిసార్లు తిరిగి వ్రాసాను. ప్రథమ ఉపగ్రంథం మీద శ్రద్ధ పెట్టి ప్రతి పంక్తి ఒక పరిపూర్ణ పరిపూర్ణతతో తయారుచేయగలననే ఆశతో తిరిగి తిరిగి దాని మీద పనిచేస్తూ, ఆ తరువాత పూర్తిగా దానిని తిరిగి వ్రాస్తూపోయాను — కాని ఇప్పుడు అంత పనిచేయడానికి సమయం చిక్కడం లేదు.

1934, అక్టోబరు 31

ప్రశ్న: మీ మౌనచేతనతో, కొద్ది మాత్రం శక్తిని ప్రయోగించితే ఉన్నతోన్నత స్తరాల నుండి దానిని పొంద సాధ్యమై వుండాలి గదా!

నీవు చెప్పినట్లు ఉన్నతోన్నత ఆధ్యాత్మిక స్తరాలు, అంత సుకరంగా ప్రవర్తించవు. అవి ఆలా వుంటే, భౌతికచేతన లోనికి అతిమనస్సును తీసుకొచ్చి వ్యవస్థీకరించడం అంత కష్టమైన కార్యంగా యెందుకవుతుంది? కాకతాళీయ ఆలోచనలతో, భ్రమల

సాలెగూళ్ళలో నివసించే ఎటువంటి అజ్ఞానులు మీరంతా? నీవు నిశ్చల నీరవత,చేతన, అధిమానసికం, అతిమానసికం వగైరాలను గురించి, అవన్నీ ఏవో విద్యుత్తును సరఫరా చేసే మీటలు అన్నట్లు, వాటిని నొక్కగానే నీ వక్కడకు చేరుకుంటావన్నట్లు మాట్లాడుతున్నావు. ఏదో ఒక రోజు అలా జరగవచ్చునేమో కాని ఈ మధ్యకాలంలో, విద్యుచ్ఛక్తితో ఎన్ని విధాలుగా పనిచేయించడం సాధ్యమో, దానికి సంబంధించిన అన్ని ధర్మాలు, సాధ్యతలు, అందులో వుండే ప్రమాదాలు వగైరా అన్నీ కనుగొనాలి. వాటిని ఏ ప్రకారం సంధానపరచాలి, పరస్పర సంబంధమెలా ఏర్పరచాలి, అందుకు అవసరమైన తంత్రీవ్యవస్థను పూర్తిచేసి దానిని ఎలా పకడ్బందీగా తీర్చిదిద్దాలి, అదంతా కూడా ఒకే ఒక్క జీవితకాలంలో జరగాలి. సూచనలు గాకుండా ప్రతి విషయాన్నీ సుదీర్ఘంగా సవివరంగా బహిరంగపరచాలని ఆశిస్తూ, పూర్తి బాధ్యతారహిత స్థితిలో కుదురుకొని, ఉల్లాసంతో లేక ఉసూరుమంటూ ఫలితాలను బట్టి ఊహించుకొన్న వాదనల తూటాలను నా వైపు గురిపెట్టి, వరప్రసాదులైన నా శిష్యులు ప్రేలుస్తుండగా నేనా పనంతా చేయాలి, చిన్న, చిన్న సూచనలుగా కాదు — ఏకధాటిగా. దేవదేవా, అంతా ఒక బృహత్ గ్రంథంగా!

మార్చి 29, 1936

*

ఆ గేయం మొదట్లో ఒక నిమ్నస్థాయి నుండి, బహుశా ఆంతరమనస్సు, చైత్యస్థాయి, కవన మేధస్సు, శుద్ధిచేయబడిన ప్రాణికంల మిశ్రమస్థాయి నుండి వ్రాయబడింది. ఆ తరువాత ఉన్నత మనస్సు తరచుగా ప్రకాశమయం చేయబడి అంతఃస్ఫూర్తితో మార్చబడిన మనస్సు జోక్యంతో వ్రాయబడింది. ప్రథమ ఉపగ్రంథంలోని అధిక భాగం క్రొత్తది, లేదా అదివరకు ఎలా ఉన్నదో అలా ఎంత మాత్రం లేనట్లు మార్చబడింది. పాతదానిలో ఉన్న ఉత్తమమైనదాన్ని కొన్ని సందర్భాల్లో మార్పు లేకుండా తిరిగి అలాగే వుంచేసాను, ఎందుకనంటె అది ఉన్నతతర ప్రేరణతో అదివరకే వచ్చి వుంది. పైగా ప్రతిసారీ దాని సాధారణ స్థాయిని ఉన్నతంగా మరింత ఉన్నతంగా, వీలైనంతగా అధిమనస్సు కవిత్వంగా ఉద్ధరించడానికి ప్రయత్నిస్తూ అనేక దఫాలుగా తిరిగి వ్రాసాను. ఇప్పుడున్నదాన్ని బట్టి చూస్తే ఒక సార్వత్రిక అధిమనస్సు ప్రభావంతో అది రూపుదాల్చింది, అని నమ్ముతున్నాను. కొన్ని సమయాల్లో పూర్తిగా అధిమనస్సు ద్వారా, కొన్ని సమయాల్లో ఇతర ఉన్నత స్తరాల సమ్మిళిత ఛాయతో ఈ కవిత్వం

వెలువడింది. కొన్ని సమయాల్లో ఈ ఉన్నతతర స్తరాల్లో ఏదో ఒకదాని యొక్క అత్యున్నతస్థితికి లేదా చైత్య కవితాధోరణిగల మేధస్సు వైపు లేక ప్రాణికం వైపు ఉద్ధరించబడుతూ కవిత్వం వెలువడింది.

నవంబరు 3 1936

*

శ్రమ అనే పదానికి గల సాధారణ అర్థంలో ఉపయోగించబడినది కాదు నేను 'సావిత్రి' విషయంలో పడిన సుదీర్ఘ శ్రమ అనే పదం. బాధలకు లోనవుతూ నిర్మాణం చేయడంలో పడిన శ్రమ కాదది. ఇది అన్నింటి కంటె ఉత్తమమైనదని అన్పించేది నాకు అందేంత వరకూ. ఒక తక్కువ స్థాయి ప్రమాణాలకు అది ఎంత మంచి కవిత్వంగా కన్పించి నప్పటికీ, ఉన్నతస్థాయి నందుకోలేని దానినంతా తిరస్కరిస్తూ, యదార్థ ప్రేరణకై దాన్ని వినడం కోసం వేచి చూడడానికై వెచ్చించిన అనంత సామర్థ్యం, శ్రమ అనే పదాని కర్థంగా చెప్పుకోవచ్చు.

*

సాంకేతికతను గురించే నేను ఆలోచించను, ఎందుకనంటే ఆలోచించడం అనేది నా పద్ధతెంత మాత్రం కాదు. మొదట పంక్తులు ఆవిష్కరిస్తున్నప్పుడు, ఆ తరువాత వాటిని తిరిగి వ్రాసేటపుడు, దాని వంక చూస్తాను, అనుభూతి చెందుతాను. వ్రాసేట ప్పుడు నేను వివరాలను గురించి పట్టించుకోను, ఎందుకనంటే అది ప్రేరణను సజావుగా రానివ్వక అడ్డుకొంటుంది. ఏమాత్రం జోక్యం చేసుకొనకుండా దాన్నలా రానిస్తాను, మధ్యలో ఎక్కడైనా స్పష్టంగా లోటు కన్పించినా లేక అది దిగివస్తున్న ప్పుడు మధ్యలో నిమ్నస్థాయికి చెందినదేదైనా చొరబడినా, కొంచెం ఆగుతాను. ప్రేరణ సరైనదైతే అప్పుడుగాని, ఆ తరువాత గాని సాంకేతికతను గురించి పట్టించుకోనవసరం లేదు. ఎందుకనంటే అలాంటప్పుడు పరిపూర్ణ పంక్తితో, పరిపూర్ణ లయ విడదీయలేని విధంగా పెనవేసుకొని లేదా విడదీయలేని విధంగా ఒకే ముద్దగా కరిగిపోయి, ఒకే రకంగా ఏకమైపోయి అది వస్తుంది. దానితో పాటు వ్యక్తమయ్యే దాని లయలో ఏదైనా అపరిపూర్ణత దొర్లితే, ఆ లయబద్ధత లోపభూయిష్టమైతే వ్యక్తీకరణ కూడా సంపూర్ణ విలువతో జరగదు. అలా జరగదని చెప్పడాని కవకాశం లేదు. అలా గాక మొత్తం వ్రాసినదానంతట్లోనూ, ప్రేరణ సరైనదిగా గాకపోతే, అప్పుడు దాన్ని తరువాత పరిశీలించి ఆ భాగానికి లేక మొత్తానికి తిరిగి సరైన

రూపమిస్తాను. ప్రతి పంక్తీ దాని స్థానంలో అది అనివార్యంగా ఉండి తీరవలసిందా, కాదా, మొత్తంగా కాకుండా పంక్తిలోని ప్రతి మాటా అదే స్థానంలో అనివార్యంగా ఉండితీరవలసిందేనా కాదా అనేదాని మీదా, వాక్యాల నిడివి, (ఇటువంటి బ్లాంక్ వెర్స్ రచనలో దానికెంతో ప్రాధాన్యత ఉంది.) సరిగా వున్నదా లేదా; పంక్తులు వాటి వాటి సరైన స్థానాల్లో వున్నాయా, లేదా, ఎందుకనంటే పంక్తులన్నీ పరిపూర్ణమైనవే కావచ్చు కాని ఒకదాని తరువాత మరొకటిగా కూర్చినపుడు, ఆ కూర్పు సమగ్రమైనది కాకపోవచ్చు — అక్కడక్కడా కలపడానికి సేతువులు అవసరం కావచ్చు. సరైన రీతి భావ అభివృద్ధి, అది కనిపించే విధానం వగైరా వగైరాల మీద యెక్కువ శ్రద్ధ పెట్టి చూస్తాను. ఈ విధమైన నిర్యమక కవిత్వంలో వ్యవధానాలుండవు. పంక్తుల మధ్య లయలోని వ్యత్యాసాల పైన, యతిపైన, దీర్ఘాక్షరాలు, హ్రస్వాక్షరాల పైన, అక్షరాలను కుదించి మరియు సాగదీసి పలకడం పైన, అచ్చుల హల్లుల నానా రూప సంధుల పైన, అంత్యప్రాసల పైన ధ్వని సామ్యతలు వగైరాల పైన శ్రద్ధ పెట్టి చూసేవాడిని. వాక్యాలను ఒక పంక్తిగా, రెండు, మూడు, నాలుగు లేదా అయిదు, లేదా అనేక పంక్తులకు విస్తరింపజేయడం పైన, ప్రతి పంక్తీ దానికదే తగినంత విషయం, శక్తితో నిండి తనను తాను సమర్థించుకొనేటట్లుంటూ అదే సమయంలో మొత్తం ఒక చక్కని వాక్యంగా, సామరస్యంగా తయారయేటట్లుగా వుండాలి — ఇవి దానిని గురించిన ముఖ్య విషయాలు. అదంతా మామూలుగా ప్రేరణతో పాటు వచ్చేది. ఎందుకనంటే నాకు తెలిసిన, అలవాటైన సాంకేతికత ననుసరించి నాకు కావలసినదాన్ని గురించి కొన్ని నియత ధర్మాలున్నాయి. వాటికి తగినట్లు ప్రేరణే జాగ్రత్త వహించేది. ఏదైనా లోపం వుంటే సరైన వివరణ వచ్చే వరకూ కేంద్ర కార్యాలయానికి విజ్ఞప్తి చేస్తుండేవాడిని. లేదా అవసరమైన ధ్వని, భావంతో మెరుపులా మెరిసే ఒక మాటతోనో లేక పదబంధంతోనో ఆ లోపాన్ని తొలగించడం జరిగేది. ఇవి సరైనదాని కోసం ఆలోచించడం వల్ల, లేదా అన్వేషించడం వల్ల జరుగవు. ఇందుకు సాయం చేసే ఏజంట్లు దృష్టి, పిలుపు, అనుభూతి — నాభికేంద్ర సంతృప్తి కూడా జరగాలి. అది జరిగేంతవరకు తిరిగి తిరిగి సరిచూడడం, వ్రాయడం కొనసాగేది. ఒక ఖచ్చితమైన మానసిక నియమం ప్రకారం సాంకేతికతను అనుసరించడం జరిగేది కాదు అని కూడా నేను చెప్పదలచుకొన్నాను — ఎందుకనంటే ఒక నియమబద్ధ పరిపూర్ణ సాంకేతిక రామణీయకత కాదిక్కడ లక్ష్యం. శబ్ధ ప్రాముఖ్యతను పద

ప్రాధాన్యతతో పూరించాలి. నియమాలను అతిక్రమించుట ద్వారా అవి అది చేయగలిగితే మంచిది, లేకపోతే నియమం దారి నియమానిదే.

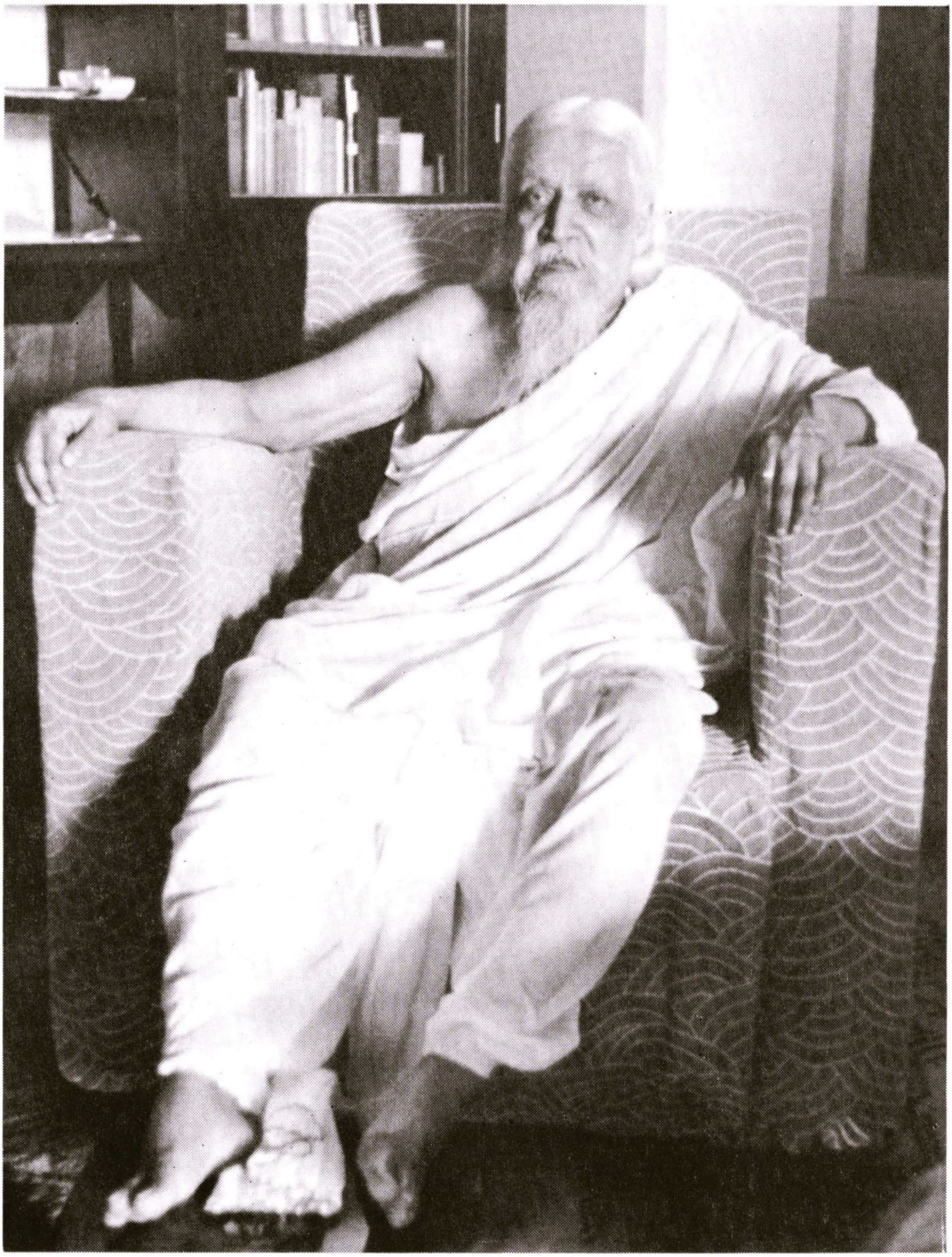
అక్టోబరు 30, 1936

*

'సావిత్రి' పద్ధతి ఇది కాదు. వ్యక్తపరచుటలో దాని లక్ష్యం ఒకానొక క్రియాశక్తిని, సూటితనాన్ని, ఆధ్యాత్మిక స్పష్టతను, సత్యసంధతను ప్రకటించుట. అది అర్థం కానట్లయితే 'సావిత్రి' వ్యక్తం చేసే సత్యాలు సాధారణ మానవ మనస్సుకు పరిచయం లేనటువంటివి కావడం లేదా అడుగుపెట్టని క్షేత్రానికి లేక క్షేత్రాలకు చెందినవి, లేదా మార్మిక అనుభవపు క్షేత్రం లోనికి అది ప్రవేశించడం వల్ల అయివుంటుంది. అంధ లేక అస్పష్టమైన గంభీర విషయాన్ని తెలుసుకునే ప్రయత్నం వల్లనో లేదా ఆలోచన నుండి తప్పించుకొనిపోయినందు వల్ల కాదు అర్థం కాకపోవడం. ఆలోచన వుంది కాని అది బౌద్ధికమైనది కాదు. అంతఃస్ఫూర్తికి సంబంధించినది లేదా అంతకు మించినది. అసలు వస్తువు లోనికే ప్రవేశించడం ద్వారా లభించే, తాదాత్మ్యత వల్ల వచ్చే, సదా ఒక అంతర్దృశ్యాన్ని ఒక ఆధ్యాత్మిక సంస్పర్శను లేదా జ్ఞానాన్ని వ్యక్తపరచే ఆలోచన అది.

*

'సావిత్రి' లో నేను ఎక్కడా, దేన్నీ కేవలం రామణీయకత కోసమో లేక పాండితీ ప్రకర్షను చూపించాలనో వ్రాయలేదు. ఈ గేయంలో ప్రతి చోటా, దర్శించిన, అనుభూతి చెందిన, అనుభవించినదాన్ని ఎంతో కొంత వ్యక్తం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తూ వ్రాసాను. భావసంపద యొక్క భారంతో పంక్తి లేక పంక్తులను వుంచినపుడు, వాటిని వ్రాయడంలో ఉన్న ఆనందం కోసం వాటిని వ్రాయలేదు. భావసంపద అక్కడున్నది గనుక లేదా నా కదలా అంతర్దృశ్యంలో లేక అనుభవంలో కన్పించినందు వల్ల అలా వ్రాసాను. వ్యక్తం చేయడానికి సరైన వ్యక్తీకరణను కనుగొన్నపుడు, దాన్ని నేను, బుద్ధితో గాని, లేదా నిర్ధారించబడిన కవితా నియమం ద్వారా గాని గాక, అంతఃస్ఫూర్తికి సంబంధించిన అనుభూతితో, అది పూర్తిగా సరైన వ్యక్తీకరణా కాదా అని పరిక్షించేవాడిని. కానప్పుడు పూర్తిగా సరైన ప్రేరణ, సరైన భాషా రూపంలో వచ్చే వరకూ దానిని మార్చాలి గనుక మారుస్తూపోయే వాడిని. ఏదో విధమైన మంచికవిత్వంగా అది తయారైనా, ఏ విధమైన దాదాపుగా లేక పూర్తిగా అసంపూర్ణత

SRI AUROBINDO

అందులో వున్నా, దానితో ఎన్నడూ సంతృప్తి చెందలేదు. ఇలా చేయడానికి నేను ప్రయత్నించాను. ఇందులో నేను విజయం సాధించానో లేదా విఫలమయ్యానో, విమర్శకుడు లేక పాఠకుడే తీర్పు చెప్పుకోవాలి. కాని అతడిందులో దేన్నీ చూడలేకపోయినంత మాత్రాన లేదా అర్థం చేసుకోలేకపోయినంత మాత్రాన, అతని వ్యతిరేక తీర్పు ఖచ్చితంగా సరైనది, సత్యమైనది అని అర్థం కాదు. అలాంటి నిర్ణయాని కతడు రావడానికి కనీసం అక్కడొక అవకాశం వుంది అని అనుకోవటానికి చూడ్డాని కక్కడేం లేదు, అర్థం చేసుకోవడానికి అందులో యేం లేదు, అదంతా పసలేని సరుకు లేదా శుష్కపాండిత్యం మాత్రమే అయినందువల్ల కాదు. అందుకు కారణం అంతర్దృశ్యాన్ని చూడగల లేదా అర్థం చేసుకోగల సాధన సంపత్తిని అతను సమకూర్చుకోలేదు అనుకోవాలి అంతే. 'సావిత్రి' ఒక అసాధారణమైన అంతర్దర్శనం యొక్క, ఆంతరికానుభవం యొక్క చిట్టా. అది చాలా వరకు సార్వత్రిక మానవ మనస్సు చూచేదానికి, అనుభవించేదానికి ఎంతో దూరాన వున్నది. సాధారణ జనబాహుళ్యం నుండి గాని, 'సావిత్రి' ప్రథమ సంపర్కం కలిగినవారిలో అధికుల నుండి గాని, ప్రశంసలను గాని, అవగతం చేసుకొనడాన్ని గాని ఆశించకూడదు. నేనిదివరకే ఎత్తి చూపించినట్లు మార్మిక కవిత్వాన్ని ప్రస్తుతించడానికి, రసాస్వాదనకు సంబంధించిన ఒక వినూత్న ఆధ్యాత్మిక చేతనా విస్తరణ, రసాస్వాదనాశక్తి తప్పక వుండాలి.

మూలం: శ్రీఅరవిందులు

అనువాదం: కె. వి. రావు

TWO EXCERPTS FROM '*SAVITRI*'

సావిత్రి నుండి రెండు అవతరణములు

Vision of The Future

భవిష్య దర్శనం

More and more souls shall enter into light,
Minds lit, inspired, the occult summoner hear

And lives blaze with a sudden inner flame
And hearts grow enamoured of divine delight
And human wills tune to the divine will,
These separate selves the Spirit's oneness feel,
These senses of heavenly sense grow capable,
The flesh and nerves of a strange ethereal joy
And mortal bodies of immortality.
A divine force shall flow through tissue and cell
And take the charge of breath and speech and act
And all the thoughts shall be a glow of suns
And every feeling a celestial thrill.
Often a lustrous inner dawn shall come
Lighting the chambers of the slumbering mind;
A sudden bliss shall run through every limb
And Nature with a mightier Presence fill.
Thus shall the earth open to divinity
And common natures feel the wide uplift,
Illumine common acts with the Spirit's ray
And meet the deity in common things.
Nature shall live to manifest secret God,
The Spirit shall take up the human play,
This earthly life become the life divine.

Sir Aurobindo

(Savitri, p. 710)

The World is Ready behind Confusing Appearence

ఈ లోకపు అస్తవ్యస్త దృశ్యం వెనుక అచ్చమైన లోకం ఆసన్నమై ఉంది

When darkness deepens strangling the earth's breast
And man's corporeal mind is the only lamp,
As a thief 's in the night shall be the covert tread
Of one who steps unseen into his house.
A Voice ill-heard shall speak, the soul obey,
A Power into mind's inner chamber steal,
A charm and sweetness open life's closed doors
And beauty conquer the resisting world,
The Truth-Light capture Nature by surprise,
A stealth of God compel the heart to bliss
And earth grow unexpectedly divine.
In Matter shall be lit the spirit's glow,
In body and body kindled the sacred birth;
Night shall awake to the anthem of the stars,
The days become a happy piligrim march,
Our will a force of the Eternal's power,
And thought the rays of a spiritual sun.
A few shall see what none yet understands;
God shall grow up while the wise men talk and sleep;
For man shall not know the coming till its hour
And belief shall be not till the work is done.

Sri Aurobindo

(Savitri, p. 55)

అనుబంధం:

'సావిత్రి' మీద నళినీకాంత గుప్తాగారి వ్యాఖ్య

1

శ్రీఅరవిందుల వాణి, పద్యకావ్యం 'సావిత్రి'; అనాదిగా విశ్వాన్ని వేధిస్తున్న ప్రశ్నకు విశ్వపరమైన సమాధానం. మానవ ఆకాంక్షకు దైవ ప్రతిస్పందనే వ్యక్తి, దేవత, దివ్య స్త్రీమూర్తి అగు సావిత్రి. ప్రపంచం ఒక పెద్ద ప్రశ్నార్థకం, అది ఒక చిక్కు ప్రశ్న, శాశ్వతం, ఎప్పుడూ పునారవృతమయేటటు వంటిది. ప్రయత్నించి, ప్రశ్నించే మనసు తనకు ఇవ్వబడినపప్పటి నుంచి మనిషి ఆ చిక్కు ప్రశ్నను ఎదుర్కొని దానికి సమాధానం కనుగొనాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడు. ఈ విశ్వానికి అర్థం ఏమటి? ఇది ఎక్కడి నుంచి వచ్చింది? ఎక్కడికి పోతున్నది? అసలు దాని ఉద్దేశం ఏమిటి? మనిషి ఇక్కడ ఎందుకున్నాడు? అతని ఉనికికి లక్ష్యం ఏమిటి?

మానవుని ఆకాంక్ష ఆ తీరుగా ఉంటుంది. అశ్వపతి తన అన్వేషణలో ఈ ప్రపంచాన్ని తరచి చూస్తూ, అది ఏ విధంగా నిర్మాణమయిందో గమనించడం ఆరంభిస్తాడు. అతడు అది అంచెలంచెలుగా చైతన్యంలో ఒక స్థాయి నుంచి మరొక స్థాయికి పైకెదుగుతున్నదనే విషయాన్ని గ్రహిస్తాడు. ఆ అంతస్తులన్నింటిని ఎక్కుతున్నాడు. ప్రతి ఘట్టాన్నీ వివరంగా అర్థం చేసుకుంటున్నాడు. ప్రతిదీ అది చేసే పనులను తెలుసుకుంటూ ఆ అనుభవాలతో పరిపుష్టి నొందుతూ, వృద్ధిపొందే తన చైతన్యానికి వాటి వంతు తోడ్పాటును పొందుతూ వాటిని దాటిపోతున్నాడు. అది అజ్ఞానం నుండి జ్ఞానానికి ఎదిగో ఆరోహణ అనే విషయాన్ని తెలుసుకున్నాడు. మానవ అస్తిత్వం అంధకారబంధురమైన అట్టడుగు అజ్ఞానం నుంచి బయలుదేరుతుంది, అది స్థిరమైన రాతిపునాది లాంటిది. అదే శరీరం, భౌతికతకు ఉనికి. ఇక్కడ అజ్ఞానం పూర్తిగా అచేతనామయం. చైతన్యం అక్కడ అసలే లేకపోవటం మూలంగా, జీవుడు మేలుకొనటం ఆరంభించి, విశాలంగా, లోతుగా, ఉన్నతోన్నతంగా అభివృద్ధి చెందే చైతన్యంలో నెమ్మదిగా పురోభివృద్ధి నొందుతూ పైకెదుగుతూ ఉంటాడు. ఆ విధంగా అశ్వపతి ముందుకు పోతున్నాడు, పూర్తిగా శారీరక జీవితం, చైతన్యం నుంచి సోపానం లోని తరువాత మెట్టుకు ఆరోహిస్తాడు. మొట్టమొదట ప్రకటితమై, అభివ్యక్తం అయిన జీవశక్తి అగు ప్రాణికచైతన్యం లోనికి అడుగుపెట్టాడు. అది

శక్తులు, రూపాలతో కూడిన అల్పమైన నిమ్నప్రాణికం. అశ్వపతి సాగిపోతున్నాడు, పైపైకి వెడుతున్నాడు; కాంతి అధికం అవుతున్నది, అది మసక చీకటితో కలిసిపోయి ఉన్నది, అజ్ఞానం చుట్టూ ఆవరించి ఉన్న కఠినమైన నల్లని పొరలు ఒకటొకటిగా విడిపోవటం ఆరంభమై, వాటి స్థానంలో లక్ష్యశీలము, ప్రేరణాత్మకమగు శక్తులు ఆవిర్భవిస్తున్నాయి. అతడు అక్కడ ఆ స్థాయికే అనుగుణంగా మెలిగే అస్తిత్వాలను, ప్రాణులను పాకుతూ, గిరగిర తిరుగుతూ, ఎగబాకుతూ అవి ఏ క్షేత్రాలకు చెందినవో వాటి సూత్రాలకు లోబడి చరిస్తున్న వాటిని కలిసాడు. ఈ విధంగా అశ్వపతి మనోసీమకు సరిహద్దు అయిన ఉన్నత ప్రాణికం లోనికి ప్రవేశించాడు.

ఇప్పుడు అశ్వపతి ఈ లోకాలు, వాటిలో వసిస్తున్న జీవాలు, శక్తుల శరీరాలపై కాల్చిన ఇనుప కమ్మీలతో దుర్మార్గ కౌటిల్య లక్షణాల ముద్ర వేయబడినట్లుగా, అతి స్పష్టంగా గమనించాడు. ఆరోహణకు అంతర్గతంగా ఎంత ఉత్సుకత ఉన్నా మార్గం తిన్నని రహదారి కాదు. అది వక్రంగా, వంకరగా, పక్కదారులలోకి మూయబడిన తోవలలోకి దారితీసేది. అక్కడ అవినీతి రాజ్యమేలుతున్నది. సత్యాన్ని చూపించే సహజ గమనాలు పెడదారి పట్టిపోయి ఉన్నాయి: అక్కడ అసత్యం, కాపట్యం, గుడ్డి అహంభావం వివిధ పరిమాణాలలో అధికారం చలాయిస్తున్నాయి. అశ్వపతి అవన్నీ ఎక్కడి నుంచి వచ్చినవి, ఎక్కడకు పోతున్నవి అని తెలుసుకోవాలనుకున్నాడు. ఆ కారణంగా వాటి వెనుక ఏమున్నదో చూడటానికి ప్రయత్నించాడు. ఒక్కసారిగా లోతుల్లోకి దూకుతూ, దీనికి మూలమై పునాదియైన అజ్ఞానానికి, అస్పష్టతకు, అసత్యానికి తావైన ప్రదేశానికి చేరుకున్నాడు. అతడు కాళరాత్రి హృదయగుహరమైన, చైతన్యపు అట్టడుగు పాతాళానికి చేరుకున్నాడు. అక్కడ అతడు దుష్టత్వానికి తల్లిని, చీకటి లోకపు పుత్రులను చూశాడు.. "అసత్య అనంతత్వ ప్రవేశద్వారం, విపత్కారక విశృంఖలాల శాశ్వతత్వం"[1] ముందు నిలిచాడు.

ఇక్కడి శక్తులు మానవుని ఆకాంక్షలను, దైవపరమైన విషయాలను అభివ్యక్తపరచి, నిర్మాణం చేయాలనే తీవ్ర ప్రేరణను కిందిగి దిగలాగుతూ, నాశనం వైపుకు ఆకర్షిస్తూ ప్రలోభ పెడుతుంటాయి. అచేతనలోని ఆద్యశక్తుల ఆదిమ క్రీడకు ఆలవాలం ప్రపంచమే. అవి నల్లని మేనితో ప్రమాదభూయిష్టమైనవి. అవి భూమి మీద చరించే జీవులు ఏవైతే అంధత్వానికి, బానిసత్వానికి లోబడక, వెలుగు దిశగా అభిముఖమై పయనం సాగిస్తాయో, వాటిని భక్షింపపూనుతాయి.

ఇది దివ్యత్వాన్ని ఆశించే సాధకునికి ప్రమాదకరమైన మార్గము. దాటవీలు లేని ప్రవాహం దాపున ఎర్ర తోడేలు నిరీక్షించు చోటు. మృత్యురూప నల్లరాబందుల కొండచరియలపై కూతలు.[2] అతడు తప్పకుండా, పూర్తి జాగ్రత్తతో, పూర్తి రక్షణతో, సంపూర్ణమైన చిత్తశుద్ధితో ఉండి తీరాలి.

తప్పదు యాత్రికుని కిక్కడ, పైకి పయనమౌదారిన
వీచే నరకపు పెనుగాలుల ధైర్యంగా ఎదుర్కొను
కొంతదరి ఆగుట లేదా నెమ్మదిగా పయనించుట,
ఒక ప్రార్థన, ఒక మహత్వ నామం పెదవులపై తాండవింప.[3]

కాని తప్పించుకునే దారి లేదు. ఆ దైవయాత్రికుడు ఆ దారి గుండా వెళ్ళవల సిందే. ఎందువల్లనంటే అతని లక్ష్యానికి అభిముఖంగానే ఆ దారి ఉంది. అంతే కాకుండా, ఆ కాళరాత్రి గుండా పోవటం కూడా అవసరం. అది అశ్వపతికి తెలుసు.

తెలుసును మృత్యువు జీవనగృహ నేలమాళిగగా
తెలుసును వినాశనంలో సృష్టి వేగిర నడక జోరు,
తెలుసును నష్టము స్వర్గలాభమునకైన త్యాగము
తెలుసును స్వర్గవాకిళ్ళకు దగ్గర దారి నరకముగా.[4]

అశ్వపతి ఇప్పుడు ఉచ్చతమమైన, ప్రకాశవంతమైన ప్రదేశాల గుండా వెడు తున్నాడు. అతడు విశాలప్రదేశాలతో, విస్తృతమైన కదలికలతో కూడిన లోకం లోనికి ప్రవేశించాడు. అది ఉన్నత ప్రాణికం. దాని నుంచి ఇంకా తేజోమయ ప్రదేశమైన ఉన్నత మనోలోకం లోకి ప్రవేశించాడు. అతడు అమరులైన జ్ఞానులు, దేవుళ్ళు, దేవతలు నివసించే స్వర్గాలను చేరుకున్నాడు. అశ్వపతి వీటిని కూడా విశ్వానికి ఆవల నున్న ఏకైక వాస్తవ అస్తిత్వానికి పాక్షిక సత్యాలుగా, అనేక దృక్పథాలుగా, సత్యమైనవైనా పరిమితి కలవిగా తెలుసుకున్నాడు. ఆ విధంగా వాటి నన్నింటిని వదలివేసి, అన్నింటికీ అతీత సత్యమై, బృహత్తరమై, ఆనందకరమై, శాశ్వతస్థితి కలిగి, మార్పులేని ఉనికితో, చైతన్యమయమై పరమానందమయమైన ఒకే ఒక ఏకైక యదార్థ అస్తిత్వంలోకి చేరుకున్నాడు.

స్థలాభాస లేక స్వేచ్ఛాయుత విస్తృత దీర్ఘాలోచన,
కాలమును తోసిరాజన్న శాశ్వతత్వం....
"ఒక సంపూర్ణ నిశ్చలత, అవాఙ్మానసమై పాలు పంచుకోలేని..."[5]

అతని అన్వేషణ ఇక్కడితో ఆగినట్టనిపిస్తుంది. ఆ స్థితిలో ఎవరైనా సమ్మతితో శాశ్వతంగా ఎప్పటికీ అక్కడే ఉండిపోతారు.

...నిగూఢమై, దుర్గ్రాహ్యమై, —

అనంతమైన, శాశ్వతమైన, ఊహాతీత, ఏకాకి.[6]

అశ్వపతి బహుశా ఆ పరమానందపు ప్రలోభానికి కొంత వశుడైనట్లు కనిపించాడు. కాని అంతలోనే అతనిలో హఠాత్తుగా ఒక సందేహం ప్రవేశించింది — ఒక సంశయంగా, ఒక ప్రశ్నల పరంపరగా — ఒక వాణి అతనికి వినపడుతున్నది.

ఆహం నశించె; అస్తిత్వ, బాధ్యతల విముక్తి కలిగె,

జన్మ, మృత్యు, కర్మ, విధివిధానములిక మన దరికి రావు.

ఓ ఆత్మా, హర్షోల్లాసముల కపుడె సమయము కాదు!

హద్దు లేని ప్రశాంత పరమాత్మను చేరినావు,

దివ్యానందమయ అట్టడుగు లోకమందునకు లంఘించినావు;

విసిరితి వెక్కడకు నీ ఆత్మానుగత లక్ష్యాన్వేషణను, నీ ఆత్మశక్తిని?

అవిచ్ఛిన్న నిత్యశాశ్వతుని మార్గములో మూసుకుపోయిన

ఏ దారి కుప్పల మీద?

అశ్వపతి చటుక్కున తనలోనికి తిరిగాడు. ఒక కొత్త అవగాహన, ఒక కొత్త చైతన్యం అతనిలో ఉదయించ నారంభించాయి. ఒక కొత్త ప్రేరణ అతనిని కదిలించింది. అతను మరొక కొత్త ప్రయాణానికి, ఒక కొత్త అన్వేషణకు, సాఫల్యసిద్ధికి సమాయత్తమవాలి. ప్రపంచం పూర్తి సత్యంగానూ లేదు, దానికది భ్రాంతిగానూ లేదు. అది జగన్మాతలోను, ఆమె ద్వారాను తన ఉనికిని కలిగి ఉన్నది. దానికి ఒక ఉద్దేశం ఉంది. ఆమె ఇచ్ఛ ననుసరించి దాని ఉనికి మనుగడలోనికి వస్తున్నది. భూ జీవిత, మానవజీవిత పరిణామాల ద్వారా, ఒక లక్ష్యసిద్ధి, ఉద్దేశాన్ననుసరించి ప్రపంచం సాగిపోతున్నది. అజ్ఞానభూయిష్టమై, అసంపూర్ణమైన మానవజీవితం ఈ భూమి మీద అంతా ఇదే, అంతటికీ ముగింపిక్కడే అనే జీవితం మాత్రమే కాదు. ఆ జీవితం ఇక్కడే ఈ భూమి మీద జ్యోతిర్మయంగా, ప్రేమమయంగా, పరిపూర్ణంగా, ఆనందమయ జీవితంగా పరిణమించాలి. ఇప్పుడు ఈ విధంగా ఉన్న ప్రకృతి ఏదో అదే పవిత్రమైన, తేజోమయమైన పదార్థంగా మార్పుతో రూపధారణ చెందవలసి ఉంది. అశ్వపతి ఈ నూతన ప్రేరణతో నిండిపోయి, ఈ కొత్త దృష్టితో ఉత్తేజం

పొందాడు. ఇప్పుడు తన జీవిత సత్యాన్ని, సాధించవలసిన ధ్యేయాన్ని, ఈ భూమి మీద, పదార్థంలోను, దాని ద్వారాను సాక్షాత్కరింప చేసుకోవలసిన గొప్ప స్వప్నాన్ని చూసి, అవగాహన చేసుకున్నాడు. ప్రకృతి యుగయుగాలుగా, శాశ్వతత్వంతో నిరంతరాయంగా ముందుకు, అవిశ్రాంతంగా పరిశ్రమించడాన్ని అతడు తెలుసుకున్నాడు. అతడు లక్ష్యసిద్ధి ఇక్కడే, ఇప్పుడే అయి తీరాలనే అసహనానికి చాలా మటుకు లోనయాడు. ఏది ఏమయినా, దివ్యవాణి అతనికి ఓరిమితో శ్రమించుతూ, నెమ్మదిగా వేగం పెంచుకుంటూ పోవడమనే వివేకాన్ని కలిగించింది. ఆ వాణి అతనిని మందలిస్తున్నది.

నీ హృదయాగ్ని జ్వాలను నేనడగ లేదు మిళితమవాలని
అచల బృహత్తర నిర్లక్షిత పరమానందంలో...
బరువగు శక్తి నీ వంతు దగుటకు నీ ఆత్మ పుట్టుక;
ప్రకృతి ఆజ్ఞ నవధరించు పూర్ణించు నీ విధిని:
కష్టాలను భరించు, దైవానికై శ్రమించు,
నెమ్మదైన నడక సర్వజ్ఞ ఉద్దేశంతో కొనసాగించు జీవనము...
ఆ దైవం రూపాంతరం చెందించు ఘడియన సమస్తము మార్పునొందు.[8]

కాని మానవుని అంతరంగ హృదయజ్వాల ఒకసారి గనుక జ్వలితమైతే మరల దానిని మలిపివేయడం అసాధ్యం. అది ఫలితం తక్షణమే కావాలని కోరుతుంది. అది కాలం యొక్క సంపూర్ణతత్వాన్ని అర్థం చేసుకోలేదు. అందువలన అశ్వపతి ఎలుగెత్తి అరుస్తాడు:

బరువై, సుదూరమైనది మా శ్రమైక సంవత్సరాల గణనము
అయినా మనిషి అంతరాత్మపైన కలవు గట్టి సీలు ముద్రలు,
అలసిసొలసినది ఆ ప్రాచీన ప్రకృతిమాత హృదయము...
తచ్ఛాడనివ్వకు బహుకాలము నీ రూపు మార్చు చేతిని
కాలమను బంగారు కడ్డీని నొక్కుతూ నిస్సారంగా...
ఉన్నత శిఖరాల నుండి ఒక గొప్ప మాట చెప్పబడు గాక
ఒక మహోదాత్త కర్మ విధి తాళమును తెరుచు గాక[9]

ఎలుగెత్తి చేసిన ఈ మానవ ఆత్మ ఆర్తనాదము దివ్యమాతను కదలించింది, చివరకు ఆమె దాని ప్రార్థనను అంగీకరించింది. ఆమె తన మాతృహృదయంతో

అతని అన్వేషణ ఇక్కడితో ఆగినట్టనిపిస్తుంది. ఆ స్థితిలో ఎవరైనా సమ్మతితో శాశ్వతంగా ఎప్పటికీ అక్కడే ఉండిపోతారు.

...నిగూఢమై, దుర్గ్రాహ్యమై, —

అనంతమైన, శాశ్వతమైన, ఊహాతీత, ఏకాకి.[6]

అశ్వపతి బహుశా ఆ పరమానందపు ప్రలోభానికి కొంత వశుడైనట్లు కనిపించాడు. కాని అంతలోనే అతనిలో హఠాత్తుగా ఒక సందేహం ప్రవేశించింది — ఒక సంశయంగా, ఒక ప్రశ్నల పరంపరగా — ఒక వాణి అతనికి వినపడుతున్నది.

అహం నశించె; అస్తిత్వ, బాధ్యతల విముక్తి కలిగె,
జన్మ, మృత్యు, కర్మ, విధివిధానములిక మన దరికి రావు.
ఓ ఆత్మా, హర్షోల్లాసముల కపుడె సమయము కాదు!
హద్దు లేని ప్రశాంత పరమాత్మను చేరినావు,
దివ్యానందమయ అట్టడుగు లోకమందునకు లంఘించినావు;
విసిరితి వెక్కడకు నీ ఆత్మానుగత లక్ష్యాన్వేషణను, నీ ఆత్మశక్తిని?
అవిచ్ఛిన్న నిత్యశాశ్వతుని మార్గములో మూసుకుపోయిన
ఏ దారి కుప్పల మీద?

అశ్వపతి చటుక్కున తనలోనికి తిరిగాడు. ఒక కొత్త అవగాహన, ఒక కొత్త చైతన్యం అతనిలో ఉదయించ నారంభించాయి. ఒక కొత్త ప్రేరణ అతనిని కదిలించింది. అతను మరొక కొత్త ప్రయాణానికి, ఒక కొత్త అన్వేషణకు, సాఫల్యసిద్ధికి సమాయత్తమవాలి. ప్రపంచం పూర్తి సత్యంగానూ లేదు, దానికది భ్రాంతిగానూ లేదు. అది జగన్మాతలోను, ఆమె ద్వారాను తన ఉనికిని కలిగి ఉన్నది. దానికి ఒక ఉద్దేశం ఉంది. ఆమె ఇచ్ఛ ననుసరించి దాని ఉనికి మనుగడలోనికి వస్తున్నది. భూజీవిత, మానవజీవిత పరిణామాల ద్వారా, ఒక లక్ష్యసిద్ధి, ఉద్దేశాన్ననుసరించి ప్రపంచం సాగిపోతున్నది. అజ్ఞానభూయిష్టమై, అసంపూర్ణమైన మానవజీవితం ఈ భూమి మీద అంతా ఇదే, అంతటికీ ముగింపిక్కడే అనే జీవితం మాత్రమే కాదు. ఆ జీవితం ఇక్కడే ఈ భూమి మీద జ్యోతిర్మయంగా, ప్రేమమయంగా, పరిపూర్ణంగా, ఆనందమయ జీవితంగా పరిణమించాలి. ఇప్పుడు ఈ విధంగా ఉన్న ప్రకృతి ఏదో అదే పవిత్రమైన, తేజోమయమైన పదార్థంగా మార్పుతో రూపధారణ చెందవలసి ఉంది. అశ్వపతి ఈ నూతన ప్రేరణతో నిండిపోయి, ఈ కొత్త దృష్టితో ఉత్తేజం

పొందాడు. ఇప్పుడు తన జీవిత సత్యాన్ని, సాధించవలసిన ధ్యేయాన్ని, ఈ భూమి మీద, పదార్థంలోను, దాని ద్వారాను సాక్షాత్కరింప చేసుకోవలసిన గొప్ప స్వప్నాన్ని చూసి, అవగాహన చేసుకున్నాడు. ప్రకృతి యుగయుగాలుగా, శాశ్వతత్వంతో నిరంతరాయంగా ముందుకు, అవిశ్రాంతంగా పరిశ్రమించడాన్ని అతడు తెలుసు కున్నాడు. అతడు లక్ష్యసిద్ధి ఇక్కడే, ఇప్పుడే అయి తీరాలనే అసహనానికి చాలా మటుకు లోనయాడు. ఏది ఏమయినా, దివ్యవాణి అతనికి ఓరిమితో శ్రమించుతూ, నెమ్మదిగా వేగం పెంచుకుంటూ పోవడమనే వివేకాన్ని కలిగించింది. ఆ వాణి అతనిని మందలిస్తున్నది.

నీ హృదయాగ్ని జ్వాలను నేనడగ లేదు మిళితమవాలని
అచల బృహత్తర నిర్లక్షిత పరమానందంలో...
బరువగు శక్తి నీ వంతు దగుటకు నీ ఆత్మ పుట్టుక;
ప్రకృతి ఆజ్ఞ నవధరించు పూర్ణించు నీ విధిని:
కష్టాలను భరించు, దైవానికై శ్రమించు,
నెమ్మదైన నడక సర్వజ్ఞ ఉద్దేశంతో కొనసాగించు జీవనము...
ఆ దైవం రూపాంతరం చెందించు ఘడియన సమస్తము మార్పునొందు.[8]

కాని మానవుని అంతరంగ హృదయజ్వాల ఒకసారి గనుక జ్వలితమైతే మరల దానిని మలిపివేయడం అసాధ్యం. అది ఫలితం తక్షణమే కావాలని కోరుతుంది. అది కాలం యొక్క సంపూర్ణతత్వాన్ని అర్థం చేసుకోలేదు. అందువలన అశ్వపతి ఎలుగెత్తి అరుస్తాడు:

బరువై, సుదూరమైనది మా శ్రమైక సంవత్సరాల గణనము
అయినా మనిషి అంతరాత్మపైన కలవు గట్టి సీలు ముద్రలు,
అలసిసొలసినది ఆ ప్రాచీన ప్రకృతిమాత హృదయము...
తచ్చాడనివ్వకు బహుకాలము నీ రూపు మార్చు చేతిని
కాలమను బంగారు కడ్డీని నొక్కుతూ నిస్సారంగా...
ఉన్నత శిఖరాల నుండి ఒక గొప్ప మాట చెప్పబడు గాక
ఒక మహోదాత్త కర్మ విధి తాళమును తెరుచు గాక[9]

ఎలుగెత్తి చేసిన ఈ మానవ ఆత్మ ఆర్తనాదము దివ్యమాతను కదలించింది, చివరకు ఆమె దాని ప్రార్థనను అంగీకరించింది. ఆమె తన మాతృహృదయంతో

పరితపించుతూ దప్పిగొన్న ఆత్మను తన సమాధానంతో అనుగ్రహించింది.

ఓ ధృఢ భవిష్యగామీ, నీ ఆర్తిని నేను విన్నాను.
దిగివచ్చు నొకరు పగులగొట్టు ఇనుప చట్టాన్ని...
భయంకర మృత్యు ఘడియలో నాటబడును ఒక బీజం,
స్వర్గశాఖ మరోసారి అంటుకట్టబడు మానవ దేహంలో,
ప్రకృతి అధిగమించు తన ప్రాణాంతక నడక;
విధి మార్చబడు నొక మార్పులేని ఇచ్ఛతో.[10]

ఆమె తనకు తానుగా అశ్వపతి కూతురుగా, మానవ శ్రమను నిర్వర్తించుటకు, దైవకార్యం నెరవేర్చుటకు భూమి మీద అవతరించింది.

2

దివ్యమాత ఈ భూమి మీద మానవజీవిగా వచ్చింది. ఆమె మరణాంతకమైన భూమిని అమరమగు స్వర్గభూమిగా మార్చడానికి సిద్ధపడింది. భూమి ప్రస్తుతం ఒక భౌతికమైన అచేతనత్వంతో నిండిన ముద్ద. పరమచైతన్యం పరమ చైతన్యరహితంగా అభివ్యక్తమయింది. దైవం తానను తాను నుసి చేసుకొని, ఉనికిని కోల్పోయాడు, అన్ని వైపులా చెల్లాచెదురు అయిపోయాడు. అమృతత్వం ఆ విధంగా మృత్యువులో సమాధి అయింది. అవతారమూర్తి అయిన పరమాత్మ చైతన్యం ముందున్న కర్తవ్యం మృత్యు కుహరంలో బంధింపబడిన దివ్యత్వాన్ని ఉద్ధరించటం, భౌతిక అచేతనత్వం యొక్క మసక చీకటిలో మగ్గుతున్న మానవచైతన్యానికి ఈ ప్రాపంచిక జీవితంలో విముక్తిని ప్రసాదించడం, దివ్యచైతన్యాన్ని దాని మూల తేజోమయస్థితిలో పునఃప్రతిష్ట చేయడం.

అది సావిత్రి ముందున్న కర్తవ్యం. ఈ విధాయక కర్మ రెండు అంచెలలో ఉంటుంది. మొదటిది దాని కొరకు సిద్ధపరచడం, రెండవది దాని సాఫల్యత. మానవరూపంలో ఉన్న సావిత్రికి ఆమె పృథ్వీజీవితంలో ఈ పనికి పన్నెండు నెలల గడువు మాత్రమే ఇవ్వబడింది; అంత తక్కువ సమయంలో ఆమె తాను చేయవలసిన పనికి మొత్తం సమాయత్తమవాలి. ఆమెకు పుట్టుక నుంచే తాను చేయవలసిన పని ఏమిటో తెలుసు, ఆమెకు తన చైతన్యపు ఎరుక ఉన్నది, తనకు అప్పగించబడి, తాను నెరవేర్చవలసిన కార్యము ఆమెకు తెలుసు. ఇప్పుడు ఆమె చాలా క్లిష్టపరిస్థితిని ఎదుర్కొంటున్నది. మృత్యువు ఆమెకు ఎదురుగా నిలుచుని ఉన్నది. ఏమి చేయాలి? ఆమె ఏ విధంగా అడుగు వేయాలి? మృత్యువును జయించాలని ఆమెకు చెప్పబడింది,

అమృతత్వ జీవనాన్ని ఈ మర్త్యభూమిలో ఆమె స్థాపించాలి. దివ్యవాణి మారు మ్రోగుతున్నది.

అంతరాత్మా,మేలుకో, జయించు కాలమును, మృత్యువును.[11]

అవును, అది చేయడానికి, ఆమె సిద్ధపడింది. కాని అది తన కోసం కాదు, తన ప్రేమ కోసం, ఆమె ప్రాణానికి ప్రాణమైన అస్తిత్వం కోసం. సావిత్రి దివ్య చైతన్యమూర్తి, కాని ఈ నశించిపోయే శరీరంలో ఆమె మానవ చైతన్యంతో ఆఛ్ఛాదింపబడి ఉన్నది. ఆ మానవ చైతన్యాన్ని ఆమె ఊర్ధ్వముఖంగాను, దానికి ఆవలగాను నడిపించాలి, ఆ మానవ చైతన్యంలోను, దాని ద్వారాను దివ్యసాక్షాత్కారత అభివ్యక్తమై, స్థాపించబడాలి. మానవరూపంలోని సావిత్రి ప్రకటిస్తున్నది: మృత్యువు జయించ బడిందంటే, అది సత్యవంతుడు తనతో శాశ్వతంగా జీవించుట కోసమే. బహుశా ఆమె చెప్పదలచుకున్నది ఇది కావచ్చు, నేను చూడదలచుకున్నది జీవించి ఉన్న సత్యవంతుని, నేను ఆయనతో ఎప్పటికీ కలసి ఉండటాన్ని, ఆయనలేని పృథ్వీజీవితం నా కవసరం లేదు, అంతగా ఇక్కడ అది జరగదనే పక్షంలో, ఈ అస్పష్టత, ఈ పెనుగులాటలతో నిండిన భూమికి దూరంగా మరో లోకంలో ఉండటాని కయినా నేను ఇష్టపడతాను.

నా నుంచి నా బలము గ్రహించబడి ఇవ్వబడెను మృత్యువుకు,
ఏల చేతులెత్తి అర్థించాలి ఆ మూయబడిన స్వర్గాలను
ఏల పెనుగులాడాలి నేను లొంగని భూధర్మాల తోటి,
లేక తప్పనిసరైన మృత్యుఘడియల తప్పించుటకు?
సరియైన మార్గము నా విధితో సాగిపోవుటయే
నా ప్రేమికుని అడుగుజాడల ననుసరించి పయనించుటయే.
చీకటి నుండి సంజె వెలుగుకు అట నుండి ఆదిత్యుని చెంతకు[12]

కాని పైనుంచి ఒక వాణి మేఘగర్జనతో సావిత్రి మూల అస్తిత్వాన్నే కదిలిస్తూ వినవచ్చింది.

"నీ ఆత్మ మేల్కొంచి తానే పనికై విచ్చేసిందో ఆ పని
అర్ధాంతరంగా ఏల ఆగిందని అడిగితే ఏమిటి సమాధానం?"[13]

అశ్వపతి ఎటువంటి సంక్లిష్టతను ఎదుర్కొనవలసి వచ్చిందో అటువంటిదే అయిన కఠిన పరిస్థితి ఇప్పుడు సావిత్రికీ ఎదురయింది. వారు ఇద్దరు కూడా భూమికి

దూరంగా దారితోచక స్వచ్ఛమైన స్వర్గధామ దివ్యానందాలలోనో లేక ధరిత్రి గడ్డ మీద అవిశ్రాంతంగా శ్రమిస్తున్న లోకం లోనో ఉన్నారు. సావిత్రికి ఇప్పుడు ఆమె ఆత్మ దాని సంపూర్ణత్వంతో పూర్తిగా సాక్షాత్కారమయింది. ఆమె ఏ బలవద్విధితో క్రిందికి వచ్చిందో, ఏ మహాత్కార్యాన్ని ఈ భూమి మీద ఆమె సాధించవలసి ఉందో, — ఏ మాత్రం వ్యక్తిగతం కానిది, లేక స్వయం సంతృప్తి కోసమో లేక ఒక వ్యక్తి సంతృప్తి కోసమో కానిది — అది ఒక విశ్వసంసిద్ధికై, ప్రపంచవ్యాప్తంగా మానవుల సాక్షాత్కారం కోసం అనే విషయం ఆమెకు దృగ్గోచరమయింది. సావిత్రి లోని ఆ దేవత ఇప్పుడు పూర్తిగా మేల్కొంది, తన అపారతతో ఆమెలో సుస్థిరమై ఉన్నది — మానవచట్రంలో దివ్యత్వం అవతరించినట్లుగా. సర్వదేవుళ్ళు, దేవతల అంశలు ఇప్పుడు ఆమెలో ప్రవేశించి ఆమె బ్రహ్మాండస్వరూపం మొత్తాన్ని సంపూర్ణంగా తీర్చిదిద్దాయి.

ఇక్కడి నుంచి ఆమెకు అప్పగించబడిన పనిలో రెండవ అంకం ప్రారంభమయింది. ఆమె సాధించవలసిన కార్యం మృత్యువును జయించటం. కేవలం దివ్యమానవ అస్తిత్వం మాత్రమే మృత్యువును గెలవకలదు. సావిత్రి ఒక్కొక్క అడుగువేస్తూ మృత్యువును అనుసరిస్తున్నది, క్రమక్రమంగా మృత్యువు రహస్యం, అతని వ్యక్తిత్వం, అతని నిజమైన విధాయక కర్మ ప్రస్ఫుటమవుతున్నది. ఆ నల్లని శరీరఛాయగల దేవుడు మాత్రం తానే సత్యవంతుని, సావిత్రిని తనతో పాటుగా, తన లోకమైన, అంధకారబంధురమైన వినాశనా క్షేత్రానికి తీసుకువెడుతున్నానని అనుకుంటున్నాడు. ఎందువల్లనంటె, మృత్యువు మొదట కనపడిన తీరు ఆ విధంగా ఉంది. అది పూర్తిగా విధ్వంసం, శూన్యస్థితి, ఏ ఉనికీ లేని అభావస్థితి; అందువల్ల మహాశక్తివంతమైన ఆ దేవుడు, అధికారస్వరంతో దర్పం ఉట్టిపడేలా మానవకాంత అయిన సావిత్రి నుద్దేశించి అంటున్నాడు:

ఇది నా అపారమైన చీకటి నిశ్శబ్దం,
ఇది శాశ్వతరాత్రికి నివాసప్రదేశం,
ఇది ఏమీ లేని స్థితి యొక్క మర్మం
జీవిత వ్యర్థ ఆడంబర కోర్కెల సమాధి ఇది...
ఇప్పటికీ ఎల్లకాలం జీవించి ప్రేమిస్తుండాలని ఆశిస్తున్నావా?[14]

నిజానికి మృత్యువు కేవలం శరీరం నాశనం చేసేదే కాదు, అది వాస్తవానికి

ఏమీ లేని స్థితి, ఏ ఉనికీ లేని అభావస్థితి. ఏ క్షణానయితే అస్తిత్వం, ఉనికి, వాస్తవికతలకు తాము అభివ్యక్తమైనాయో, ఒక ప్రధానమైన విషయంగా ధృవరపడ్డాయో మరు క్షణంలో, దానికి సమాంతరంగా, దాని కెదురుగా నిలబడింది, దానికి వ్యతిరేకమైన అస్తిత్వరహితస్థితి, ఉనికిలేని అభావస్థితి, అవాస్తవ స్థితి. ఒక శాశ్వతమైన 'అస్తు' కు వ్యతిరేకంగా ఒక శాశ్వతమైన 'నాస్తి' వాస్తవంగా ఏర్పడింది. వాస్తవానికి ఈ శాశ్వతమైన నాస్తియే అధికాధికంగా సమర్థవంతమై, యదార్థమై విశ్వంలోని సంవిధాన శక్తి అయి నటువంటి ప్రతి అణువు చుట్టూ పెనవేసుకుని ఉన్నది. అదే భౌతికక్షేత్రంలో వెనుకకు మరల్చ వీలులేని, క్రింది స్థాయికి దిగజారిన శక్తిగా అభివ్యక్తమయింది. మర్త్యప్రపంచంలో కరాఖండైన నిరాకరణగా, అనిశ్చిత స్థితిగా, అసత్యంగా ఉంది. అదే జీవితంలో అపజయాలనూ, అడ్డంకులతో భగ్నపరిచే చికాకునూ, దైన్యతనూ, దుఃఖాన్నీ తీసుకు వస్తుంది. కాని సావిత్రి దృష్టి సుదూరతీరాల ఆవలకు చొచ్చుకుపోయి, మృత్యువనేది ఇంకా ఎక్కువ వేగంగా, ఇంకా ఎక్కువ సంపూర్ణంగా ముగింపును అందుకోవటానికి ఒక సుగమ మార్గంగా తిలకించింది. ఇంకేమీ లేదనే తిరస్కారభావం, అభివృద్ధిపరచడా నికి, పవిత్రీకరించడానికి ప్రపంచము, మానవజాతి తిరిగి కొత్త ఆకృతితో, కొంగ్రొత్త సృష్టిని పొందగలందులకై సమాయత్తపరచే వేగాన్ని తీవ్రతరం చేసేటందుకు ఒక ప్రత్యక్ష అవరోధం. ఈ ఉగ్రదేవుడు మానవ ఉద్యమాన్ని చివరి వరకు దాని బాగోగు లతో, ఇక ఏమీ చేయటానికి మిగలలేదనేటంత వరకు అనుసరిస్తుంటాడు. ఆ విధంగా అతడు చేయవలసిన విధాయకకర్మ కూడా సఫలీకృతమవుతుంది.* అందువలన ఒక చివరి కేక, నిరాశాపూరిత మృత్యువు చివరి అరుపు, విశ్వాన్ని చీల్చుకుంటూ సావిత్రికి ఆఖరి సవాలును విసురుతుంది:

అమృతత్వం నా హక్కని వాదించే ఓ మానవా,
చూపించు నీ శక్తిని, బట్టబయలు చేయి నీ ఆత్మశక్తిని,
ఇవ్వగలనప్పుడే నేను నీ సత్యవంతుని.

* ఇక్కడ మనకు గోయెత్ భావించినటువంటి మానవజీవితాలలో పాత్ర వహించినటువంటి సైతాను (వ్యతిరేకసూత్రం) పాత్రకు సామ్యత గుర్తుకు వస్తుంది. సైతాను పూర్తిగా విధ్వంసకారక దుష్టదెయ్యం కాదు, అతడు నిర్మాణాత్మక దేవత, అందువలననే అతడు
తప్పక పొడిచి బాధించు, వేధించు నాతడె
శ్రమించి పెనుగులాడు సృష్టి సేవకై ఎప్పుడెప్పుడు
మానవ శ్రమ కృంగు సరి అయిన స్థాయి కిందకు

లేక ఉండిన మహాశక్తి మాత నీకు తోడుగా,

చూపించు ఆమె వదనారవందము, చేతు నామె కప్పుడు ఆరాధనము;

మరణము లేని చక్షులు చూచుగాక మృత్యు చక్షులందు...[15]

మృత్యువు కోరిక, అతడి ప్రార్థన కూడా ఫలించింది. అతడు సావిత్రిని ముఖా ముఖి చూశాడు. కాని అతడు ఎదుర్కొన్న సావిత్రి తాను పోరాడిన సావిత్రి కాదు. ఎవరిదీ కంఠస్వరము?

అందుకో నా అభినందన సర్వశక్తిమంత, జయచరిత మృత్యు,

అనంతం యొక్కఅంధకార ఆర్భాటానివి నీవు.

గంభీర, భయోత్పాత రూపమొసగితి నేను నీకు

భీతి గొలుపు బాధించు పదునైన కత్తిని సైతం.

వెలుగుకై పోరాటానికి మానవాత్మను రెచ్చగొట్ట...[16]

దాని తరువాత జరిగేదంతా, ఒక విధంగా. కొంత ఆశ్చర్యం కలిగించే, భయం కలిగించే అద్భుతం. అన్ని వైపులా కాంతి విరజిమ్మగా ఉవ్వెత్తున ఎగసి నాలుకలాగా చాపిన మంట దిక్కులన్నింటిని కప్పగా, నల్లని రూపంతో కూడిన మృత్యువు అందులో దగ్ధమైపోయాడు, కాని భస్మం కాలేదు. మిరుమిట్లు గొలుపు కాంతులీను తేజోరాశిగా మారిపోయాడు.

కబళించే కాంతి యాతని శరీరము, లీనమైపోయె నాతని ఆత్మ.[17]

ఆ విధంగా మృత్యువు తన చావును చేరాడు; వాస్తవానికది మరణము కాదు, కాని ఒక కొత్త అవతరణం. మృత్యువు తన దివ్య సత్యమూల స్థితిని, దివ్యమాత అంశారూపమును తిరిగి పొందాడు.

ఒక రహస్య వైభవ కాంతి ఎగసి బహిర్గతమాయె దృష్టికి

ఒకప్పుడు విశాల శూన్య దేహధారి నిలచిన చోటున.

మసక ముసుగు కాళరాత్రి మారె నొక అద్భుతవదనంగా.[18]

అతీత కాంతిక్షేత్రములో మానవమూర్తి సావిత్రి, మార్పునొందిన సత్యవంతుడు ఎదురెదురుగా నిలుచుని ఉన్నారు.

3

సావిత్రి కేవలం సౌందర్యం తప్ప ఏమాత్రం దోషం లేనటువంటి, కేవలం ఆనందం తప్ప ఏమాత్రం కళంకం లేనటువంటి, స్వతఃసిద్ధమై చెప్పలేనంత బలంతో నిండినటు

వంటి అమరమైన తేజోమయలోకంలోకి ప్రవేశించింది. సావిత్రికి శ్రావ్యంగా దివ్యవాణి వినపడింది:

నీవు ఇప్పుడు భూమికి చెందిన దైన్యస్థితి, దాని ఘోరమైన పరిస్థితులను దాటిపోయావు. నీవు స్వచ్ఛమైన సౌభాగ్యసీమకు చేరుకున్నావు. నీవు సంక్షోభ భరితమైన పాతజీవితానికి మరలిపోనవసరం లేదు. మీరిరువురూ ఇక్కడే నివసిస్తూ ప్రశాంతభరితమైన శాశ్వతానందములో సంతోషముగా ఉండవచ్చును.

కాని సావిత్రి దృఢంగా, ఏమాత్రం చలించకుండా ప్రత్యుత్తరమిచ్చింది.

అందుకోను నేను నీ శాశ్వతమగు దినమును,
శాశ్వతమగు నీ రాత్రిని కూడ త్యజించినట్లుగా,...
అత్యంత శక్తియుత ఆత్మల ఎంపికయే వసుంధర
వీరోచిత ఆత్మల యుద్ధభూమి గాదె వసుంధర...
భూమిపై నీ కొరకైన సేవలు గొప్పవి, ప్రభూ,
మహిమాన్విత స్వర్గవిమోచనముల కన్నింటి కన్నను.[19]

మరొకమారు సావిత్రి కూడా, అశ్వపతి వలెనే రెండు భవితవ్యములు, రెండు ఆత్మగమనముల నుంచి, ఎన్నుకోవలసిన సమయం — ఆమెకు ఇవ్వజూపకముందే ఆ ఎంపిక జరిగిపోయినప్పటికీ — ఆసన్నమయింది. ఏ విధంగా, శుద్ధతేజోమయమై మార్పులేని నిశ్శబ్ద అతీతస్థితిని, ఈ నిమ్నభూకాంతులలో ఓలలాడటం కోసమై అశ్వపతి తోసిరాజన్నాడనే విషయం మనకు తెలుసు. సావిత్రి కూడా మానవచైతన్యానికి నమూనా అయినందువలన, తన ఎంపికతో, ఈ భూప్రకాశం వైపుకు మరలింది.

ఉపనిషత్ ఋషి ఈ విధంగా ఘోషించాడు: కేవలం అజ్ఞానమునే ఆరాధించు వారు గాఢాంధకారమును చేరెదరు. కాని జ్ఞానము నారాధించువారు మాత్రము ఇంకా కటికచీకటి అయిన గాఢాంధకారము నందు ప్రవేశించెదరు. ఉపనిషత్ ఋషి దర్శించి, వర్ణించినటువంటి ఆదిత్యుని కప్పిన బంగారుమూతయే సావిత్రి వర్ణించి నటువంటి 'శాశ్వతమగు దినము' ఉండు లోకపు విశుద్ధకాంతి. ఆదిత్యుడు సంపూర్ణమైన సమగ్ర సత్యప్రకాశం. ఎవరైనా ఆదిత్యుని దర్శించాలంటే ఆ బంగారు మూతను తొలగించవలసినదే. ఎవరైనా సమగ్ర జీవితం కొనసాగించాలనుకుంటే వారు సమగ్ర సత్యాన్ని వశం చేసుకోవలసినదే.

దాని కొరకే సావిత్రి కిందకు ఈ భూమి మీదకు దిగి వచ్చింది, స్వాగతిస్తున్న

ఆ నేల మీద నిలబడి ఈ మృతి చెందే మనుషుల మధ్య నివసించటానికై, వారిదైన స్వర్గధామమును త్యజించినందుకు ఓదార్చుతున్నదా అన్నట్లుగా సత్యవంతునితో సంభాషిస్తున్నది:

స్వర్గస్పర్శపూర్ణత నిచ్చు కాని రద్దు చేయదు మన భూమిని...
అయినను నీకై వచ్చితి నేనే ఈ గుసగుసల మధ్య
సూర్యకిరణకాంతుల గుబురాకుల వెలిగే ఈ అరణ్యపు చిట్టచివరన...
మునుపు నేనెట్లుంటినో, ఇప్పటికిని ఉంటి నీకు ఆ విధముగనే...[20]

సత్యవంతుని ఆలోచన, అనుభూతులకు వాగ్రూపమిస్తూ సంతోషముతో, కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా ఈ మానవజాతి మొత్తము ఈ అభినందనమంత్రమును ఉచ్ఛరిస్తున్నది.

ఈ ప్రపంచము ఆలకించినది ఆమెనే అయినచో
ఏ సంతోషకర మార్పుకు ఆశ్చర్యపడనక్కర లేదు[21]

మూలం: నళినీకాంత గుప్త

అనువాదం: డా. త్రిపురారిభట్ల ప్రసన్నకృష్ణ

1. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book II: Canto 8: p. 250; 2. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book II: Canto 8: p. 260; 3. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book II: Canto 7: p. 238; 4. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book II: Canto 8: p. 262; 5. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book III: Cantos 1-2: pp. 349, 351; 6. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book III: Canto 1: p. 350; 7. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book III: Canto 2: p. 351; 8. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book III: Canto 4: pp. 380, 386; 9. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book III: Canto 4: pp. 390-91; 10. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book III: Canto 4: pp. 391-92; 11. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book VII: Canto 2: p. 539 (474); 12. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book VII: Canto 2: p. 539 (474-475); 13. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book VII: Canto 2 : p. 540 (475); 14. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book IX: Canto 2: p. 661 (586); 15. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book X: Canto 4: p. 745 (664); 16. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book X: Canto 4: p. 747 (666); 17. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book X: Canto 4: p. 749 (667); 18. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book XI: Canto 1: p. 762 (679); 19. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book XI: Canto 1: p. 770 (685-686); 20. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book XII: p. 808 (719)
21. శ్రీఅరవిందులు: సావిత్రి Book XII: p. 812 (723)